

nouitium alere absque alio subsidio: posterior autem sustinetur referuari monasterio, vera sit, quando illud ita pauper est, vt alendo nouitio non sit. Ita sustinet Dominicus eo cap. beneficium num. 7. Azor tom. 1. inst. moral. lib. 11. cap. 16. quæst. 6. Sayro in claus. regia. lib. 6. cap. 5. num. 25. vers. possunt etiam. licet tandem concludat, seruandam in hoc consuetudinem.

18 Sed vera sententia est, eos fructus residuos referuari nouitio, esseque vera illius bona, quia reuera est beneficium, nec proprie religiosus, capaxque dominij acquirendi: ergo suo iure fraudari non debet iis fructibus referuatis Ecclesie. Nec etiam est, cur monasterio referuentur ad nouitij alimenta, quia nouitius non tenetur ea soluere monasterio siue in eo permaneat, siue id deserat, vt probauimus lib. 6. cap. 10. num. 4. Nec obstat cap. 7. quia sepe, cui prima sententia inuitur: loquitur enim de Ecclesia vacante, vt bene aduertunt fere omnes Doctores allegati num. 15. at beneficium nouitij minime vacat. Et ideo hanc partem sustinent Mandosius in casibus annalibus. num. 63. casu 19. ad fin. Confectius in priuileg. Mend. in notabilibus que ponit post litteras Apostolicas, tit. 13. cap. 2. in fine. Quod si tamen alicubi sit opposita consuetudo legitime præscripta, ea seruanda erit, cum consuetudo vim legis habeat. Ita docent Syluester ibidem, & Mantuel allegatus n. 14.

19 Hinc deducitur, eos fructus restituendos nouitio exeuntij: at eo proficere succedere in eos monasterium, vt pote quod in viuente professi bona succedit. Atque ita docet Francus eo cap. beneficium. num. finali. quod intelligendum est, si monasterium successione capax sit, nec nouitius ille ante professionem de illis disposuerit: si enim sit succedendi incapax, succedent venientes, sicut in reliqua nouitij bona eos successuros probauimus cap. præcedenti; quippe cum hi fructus sint vera nouitij bona, perinde ac de cæteris eius nouitij bonis iudicandum est. Si nouitius autem de illis ante professionem disposuerit, eius dispositio seruanda erit, sicut in reliquis bonis.

S Y M M A R I V M.

- An nouitio conferri possit Episcopatus, aut regnum monasterij? n. 20.
- An nouitio conferri possit beneficium seculare, vel habitum possit cum alio commutare? referuntur quædam sententia. num. 21.
- Explicatur sententia auctoritatis. n. 22.
- An beneficium vacans tempore nouitij, ad quod nouitius habet ius, possit alteri conferri, cuius sint fructus dum non conferuntur? n. 23.
- Quid de beneficio regulari? & explicatur decretum Tridentini sess. 14. cap. 10. de reformatione. n. 24.
- An aliquando beneficia regularia dentur secularibus? n. 25.

20 QVÆSTIO vltima. An nouitio conferri possit beneficium ecclesiasticum? & cum beneficium duplex sit: alterum seculare, alterum regulare, de vtroque est disputandum. Et quidem certum est, nouitium non posse ad aliquam monasticam ordinis præfecturam eligi, nec ad id satis esse professionem tacitam, sed desiderari expressam, aliàs irritum fore quod gestum fuerit, posse autem eligi ad dignitatem Episcopalem tam in secularibus, quam in regularibus Ecclesiis, quippe vtrumque expressè deducitur cap. nullus. de elect. in 6. & Priorissa, aut Abbatisa non potest eligi nisi expressè professa sit, vt expressè deciditur cap. in demeritis. in princip. de electione. in 6. Quod si opponatur cap. 2. de ista. in demer. ex quo aperit deducitur, posse Abbatisam esse que non est expressè professa, & respondent Ioannes Andr. eo cap. 2. num. 3. Cardin. non. 2. oppos. 1. Anton. num. 6. Anchar. num. 1. Abb. ibi. num. 4. Imola num. 17. priores textus habere verum in prouisione, que per electionem fit, quia

de ea sola expressè loquuntur, secus quando prouisio fit non per electionem, sed per collationem, vel postulationem; idem de claus. de beneficiis. 3. p. q. 51. Barbosa dicto cap. 2. num. 4. vers. nona quod ista.

Difficilis autem est de aliis beneficiis secularibus. 21 Quidam censent ea non illi conferri: nam dubius status non promouetur ad militiam. l. qui delibetate. 29. ff. de liberali causa. & l. qui statui. 8. ff. de re militari. Cum ergo status nouitij dubius sit, an professurus sit, necne, nequit ad beneficium promoueri. Præterea, quia ansa daretur, vt occasione fruendi beneficio religionem desereret. Hanc partem sustinent Glossa cap. beneficium. verb. conferendum. de regular. in 6. & ibi Monachus fin. Dominicus num. 6. vers. in ea glossa. ibi. nullus. Anchar. num. 2. Guillelmus de Montelabduno, vt eum refert Probus ad divisionibus ad Monach. eo cap. beneficium. num. vltimo. ipsumque sequitur idem Probus ibi addens, quomodo conferri non debeat, validam tamen fore collationem. Angelus verb. nouitius. num. 23. & ibi Tabiena quæst. vltima. Antonius Cucus lib. 3. institutionum maior. 1. 1. num. 95. Tapia auctori. ingressi. verb. sua. cap. 2. num. 11. in iuncto nu. 13. in solut. ad 5. Lælius Zecchius de Repub. ecclesiastica. tit. de regular. cap. 3. n. 10. Lancelot. instit. iuris can. lib. 1. tit. de regul. 8. & si conigerit. verb. conferendum. Immo Anchar. & Guillelmus de Montelabduno ibi sustinent, nec integrum esse nouitio beneficium proprium cum alio commutare.

22 Sed verius credo, posse conferri beneficium seculare nouitio, quia adhuc est ius iuri, & proprii habendi capax, nec alicubi reperitur interdicta huiusmodi collatio. Textus enim pro contraria sententia allegati solum decidunt eum, cuius status est dubius, an scilicet feruus, an potius liber sit, non esse ad militiam promouendum, donec sententia decisum sit, eum liberum esse; que quidem decisio nihil ad rem facit, rum quia nihil disponit de beneficio, nec disponere potest, cum sit iuris ciuilius; tum etiam, quia status nouitij pro tunc non est dubius, sed certus, cum pro tunc consistat eum esse liberum, sique iuris, & tantum dubium sit, an propria sponte sit statum mutaturus: nec ratio oppositæ sententiæ necessitatem probat, sed solum esse consilium, ac rationi consonum, ne illi conferatur beneficium. Et ideo hanc partem tenent Francus eo cap. beneficium. num. 1. Paulus, & Lopus, quos refert, & sequitur ipse Francus, Tiraquel. de retrad. lignager. gloss. 8. §. 1. mem. 37. Azor tom. 1. inst. moral. lib. 12. cap. 3. quæst. 1. & fauet Nauarr. lib. 3. consuet. de voto. in 2. d. Ar. cons. vltimo. mon. unico. vbi dicit collationem beneficii factam ligato voto religionis antequam profiteatur, valere. Quare simili ratione poterit nouitius commutare beneficium habitum cum alio, cum nullo iure illi interdicatur. Subiundit autem Francus, & Tiraquel. ibidem, nouitium acceptantem beneficium seculare simplex, censeri eo ipso religioni renunciare; secus si acceptet curatum seculare tanquam religiosus, vt pote quod etiam regulare conferri potest. Sed nullatenus hoc credo, existimoque neutrum acceptantem conferri religioni renunciare, quia neutrum est cum statu nouitij incompatible, & quomodo seculare simplex stare non possit cum statu professi, vacabit vti que per professionem: at interit. non est cur in nouitium perleuerans illud retinere nequeat, vt si egerit, possideat illud in perpetuum; si autem proficatur, vacet statim.

Quod si teneamus priorem sententiam, dicendum 23 necessario est, si ad eiusmodi beneficium vocetur nouitius ille, siue quia specialiter vocatus est, siue quia vocatus est coniunctio sanguine cum fundatore, & ille nouitius est talis, id beneficium nulli posse conferri, sed expectandam esse illius nouitij professionem, signato vicario interim seruicuro cum congrua illius beneficii portione, quia nouitius ille adquisiuit ius ad rem per eam nominationem: non est autem spoliansus iure

24 titre in re, nec ad rem, vt probauimus num. 1. Quod si interim alij conferatur, erit collatio nulla, vt probauimus num. 8. Quod si quætas cuius sint fructus residui; respondeo, cum eo medio tempore id beneficium vacet, indicandum est de fructibus illius, ac de fructibus beneficii vacantis, qui quidem iure referuntur successori, vt tradunt Speculator tit. de dispensat. §. distendum restat. de dispensat. super pluralitate beneficiorum. num. 22. Lambertinus de iure patronatus. lib. 2. par. 1. qu. 3. art. 7. n. 2. dicens esse Innocentij, & omnium, Syluest. verb. beneficium. Nauar. lib. 5. cons. in 1. edit. tit. de simonia. cons. 15. n. 5. in 2. cons. 70. n. 5. Vnde infert Speculator; si quis malè obtinuit beneficium, impetrata legitima collatione fructus percepti erunt sui, & licet Nauar. loquatur quando beneficium vacat de iure, non enim de facto, quia aliquis possidet; sed malè, & in eodem casu loquitur Speculator, qui non est casus noster, quia hic vacat vtroque modo: at eadem est ratio, & ita Syluest. loquitur quando beneficium vacat, & Lambert. quando nemo possidet, & sic vacat de iure, & de facto, vel quando quis possidet mala fide, & sic vacat de iure, licet non de facto. Item, quia peius est quando vacat de solo iure, cum illi iniquo possessori minus fauendum sit, quam successori, qui non deliquit, & constat ex cap. sepe. de elect. in 6. vbi deciditur, fructus Ecclesie vacantis debere referuari futuro successori, vel expendi in vtilitatem Ecclesie. Quare si in hoc beneficium succedat nouitius religionem deserens, erunt vti que ei reddendi, si autem eo professo beneficium adhuc vacans alteri conferatur, illius quoque erit fructus, vel in vtroque casu poterit in vtilitatem Ecclesie conuerti.

25 Tandem circa beneficium regulare Glossa eo cap. beneficium. verb. conferendum, & Lancelotus inst. iuris can. lib. 1. tit. de regular. in 6. §. & si conigerit. verb. conferendum, sentire videntur posse beneficium regulare conferri nouitio: cum enim dixissent beneficium non posse conferri nouitio, subdunt id intelligendum de beneficio, cuius regulares sunt incapaces. Cum igitur solum sint incapaces beneficii secularis; at regulares capaces sint; sentiunt clarè regulare posse conferri nouitio. Sed Glossam reprobat Paulus, Lopus, Dominicus, Fræcius, Azor allegati n. 20. & 21. quippe nouitius beneficii regularis est incapax, vt pote quod solis professus est conferendum. Clement. quia regulares, de supplenda negligentia. Prælat. & Clement. in agro. §. sane. Priuileg. de statu monachorum. Et hæc quidem sententia verissima est, stando in iure antiquiori; at iuxta decretum Tridentini. sess. 14. de reformat. cap. 10. potest dari beneficium regulare nondum professis, immo his, qui habitum nondum susceperunt, modo habitum suscipere, & professionem emittere teneantur. Sic enim dicitur ibi; regulares beneficia in titulum regularibus professis prouideri consueuerunt, cum per obtinuerunt resignationem, vel alias illis in titulo obtinemes, vacare conigerit, vel iustis antium illius ordinis, vel iis, qui habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur, & non alio, ne vestè hinc, tandem contextam induant, conferantur; & ita Congregatio Cardinalium declarauit, clericis secularibus posse conferri dicta beneficia regularia per ordinarios collatores in consulto Papa, dummodo habitum suscipere, & professionem emittere omnino teneantur: quam declarationem refert Gonzalez in regula 8. Cancellar. gloss. 8. num. 78. Quod quidem videtur intelligendum non quando ratione solius voti tenetur quis ingredi, aut in religione perseuerare: hæc enim obligatio voti solum Deum respicit, & non forum externum, quod videtur petere Concilium; & ita credo intelligi, vt dentur eiusmodi beneficia conuentione facta, vt beneficiarij illi teneantur intra certum tempus ad religionem transire; sicut & beneficia curata habent eam conditionem tacitam, quando dantur non sacerdotibus, vt intra annum teneantur ad sacerdotium promoueri, cap. licet canon. de elect. in 6. cap. licet Summe Th. Sanchez. pars 111.

Insuper solet beneficium regulare concedi à Pontifici 25 sice clerico seculari in commendam ad certum tempus, intra quod religionem proficatur, & sequuta professione illud habeat in titulum, vt restantur Staphyleus de literis vranie, vbi de formis expectatiuarum. in form. 8. sine. Ludouicus Gomez regul. de infirmis resignationibus. q. 13. nu. 7. & tractat de expectatiuis. num. 71. sine. Couar. cap. 12. num. 2. fin. de testament.

C A P V T V.

Quid immutatum sit per Tridentinum sess. 25, de regular. cap. 16. circa dispositiones bonorum ad nouitios pertinentium siue donando, siue renunciando, aut aliter contrahendo, aut testando, & circa renunciations beneficiorum ecclesiasticorum.

S Y M M A R I V M.

- Quæ questiones sint tractandæ? n. 1.
- Non comprehenduntur in hoc decreto qui in seculo non intueri ingressi in religionem renunciarum. n. 2.
- An comprehendantur in decreto Tridentini qui ante religionis ingressum bonis renunciarum intueri ingressi referuntur quædam sententia. n. 3.
- Explicatur sententia auctoritatis, & soluantur contraria. n. 4.
- An id decretum intelligatur de puellis solius educationis gratia existentibus in monasterio? n. 5.
- An id decretum intelligatur de solis nouitiis minoribus sexdecim annis? Referuntur quædam sententia, & sententia auctoritatis. n. 6. & 7.
- An intelligatur de nouitiis cuiuscumque ætatis, sit vt quæcumque ætate possint renunciare seruat illa forma Tridentini? num. 8.
- An intelligatur de nouitiis Societatis? n. 9.
- Quid si nouitij hi non renunciant iuxta normam constitutionis? n. 10.
- An possint hi nouitij dare aliquid Societati, vel deponere bona apud ipsam donec iis renuncient? n. 11.

TOTUM hoc caput versatur circa exponendum 1 decretum Trident. sess. 25. de regulari. c. 16. ad explicandum quid in eo immutatum sit circa ea, que iure communi disposita erant circa nouitiorum de propriis bonis dispositionem, que hæctenus præcedentibus capitibus explicauimus. Decretum illud sic loquitur; Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque causa pie valeat, nisi cum licentia Episcopi, siue eius vicarij facta intra duos menses proximos ante professionem, ac non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi sequam a professione aliter facta esset, cuius fauor expressè renunciatio, etiam iurata, sit irrita, & nullus effectus. Circa quod decretum multæ, eæque quam grauissimæ difficultates insurgunt, & vt recto ordine procedatur, ad quadruplicem questionem reducantur. Prima erit de personis, quibus hæc renunciatio interdicitur. Secunda, de renunciationsibus, & obligationibus interdictis, Tertia, de tempore, in quo incipiunt vim fortiri renunciations. Vltima, de solemnitatibus, & aliis requisitis in eis obseruandis.

26 QVÆSTIO prima. Quæ personæ comprehendantur in eo Tridenti decreto. In qua questione primò dubitari potest, an soli nouitij comprehendantur hoc decreto, an etiam ij, qui causâ ingrediendi nouitium, dum adhuc sunt in seculo, bonis renunciant. Consulto dico, quando intuitu ingressus religionis; quia si quis non habens animum ingrediendi religionem, bonis renunciat, aut quæcumque aliâ donationem fecisset, absque dubio de ea donatione, aut renunciatione non loquitur decretum hoc Trident. cum nullus religionis respectus

respectus tum temporis habeatur. Et quamvis aliqui distinguant, vt Manuel *quest. regular. tom. 2. q. 47. art. 8.* an longè ante ingressum facta sit donatio, an paulo ante, distinctio pertinet ad presumptionem fori externi; presumitur enim facta inuitu ingressus, quando paulo ante facta est, vt diximus supra. At quod attinet ad forum conscientie, solum spectandum est, an ea donatio, & renuntiatio facta sit inuitu ingressus in religionem. Et existimo esse omnino certum, quamuis renuncians habeat animum ingrediendi religionem, si non inuitu ingressus renunciauit; sed animus ingrediendi nihil profus ad renunciationem contulit, quippe ea profus facta erat siue ingrederetur, siue non, non includi in eo decreto hanc renunciationem; quia Tridentinum noluit auferre libertatem renunciationum, quæ independentes ab ingressu religionis sunt, cum hæc nihil profus conferant ad libertatem egressus tempore nouitatus, cui in eo decreto consultum voluit: & ita Doctores allegandi non sequenti. Nam verè loquantur expressè quando inuitu egressus renunciatio fit.

Difficultas ergo eò pertinet, quando renunciatio fit ante ingressum nouitatus: rat inuitu ingressus duplex est sententia. Prior sustinet hanc renunciationem comprehendendi, & sic fore irritam, vt pote quæ sit contra eius decreti formam prescribens, vt fiat ante duos professionis proximos menses. Ducitur primò, quia Concilium in vniuersum loquitur de renunciatione facta ante professionem, non restringendo ad factam tempore nouitatus, finisque illius decreti, qui est (vt dicemus num. 6.) ne impediatur libertas egressus nouitij timore quod non poterit omnibus suis bonis, quibus se inuitu ingressus spoliatur, æquè habet vim in hoc casu, ac in renunciatione facta nouitatus tempore. Secundò, quia lex penalís, & exorbitans extenditur ad alium casum, quando, si ad illum non extenditur, frustraretur *cap. si ciuitas de sententia excom. in 6. vbi de cetero, interdicitur ciuitatis extendi ad suburbia, & continentia adificia, ne faciliè sententia interdici elidatur;* & Glossa final. *cap. 2. de usur. in 6. communiter ibi recepta, vbi textum illum vturarius testari interdicens ait extendi quoque ad codicillos, qui largè testamenti nomine clauduntur, eo quod aliàs faciliè ea prohibito frustraretur. At passim suo sine fraudare tur hoc decretum, si ante ingressum in nouitatum permittentur renunciationes eius inuitu factæ: ergo id decretum, quantumcumque penale, & exorbitans, est ad has renunciationes extendendum. Et hæc sententia est valde probabilis, eamque sustinent Nauar. lib. 3. *conf. in 1. edit. sit. de donat. toto conf. 7. & 8. in 2. sit. de regular. toto conf. 81. & 82.* Flaminus dicens sic censuisse Congregationem Cardinalium, de resignation. *benefic. lib. 3. quest. 23. num. 9.* Roias episcopus *successionum. cap. 7. num. 30. & 31.* Spino *speculo iust. tam. glof. 2. principal. num. 5.* Menochius *conf. 388. num. 7. vol. 4. Azor tom. 1. in 1. moral. lib. 13. cap. 59. quest. 2.* Emmanuel Sà *summa. verb. religio. num. 5.* Lælius Zecchius de *Repub. eccl. iust. tit. de regular. cap. 3. num. 10.* Ludouicus Lopez lib. 2. de *contraib. cap. 39. notabili 7. Manuel quest. regular. tom. 2. q. 47. art. 8.* Leonardus lib. 2. de *iust. c. 4. d. 4. n. 40.* Cauallus *99. suis omnib. communibus quest. 115. p. 2.* Paulus Fufius de *visitatione Episcoporum lib. 2. cap. 18. num. 37.* Sorbus in *compendio priuilegiorum Mend. verb. nouitius. in suis annos. pag. 2. vltim. vers. sit. si ordinationes, vel renunciations.* Egidius Benedictus *1. 2. part. 4. §. 2. n. 22. C. de sacrosancti. Eccl. quamuis concludat referri Congregationem Cardinalium censuisse oppositum; & si ita est, ait illi standum. Molina tom. 1. de *iust. disp. 1. a. 9. vol. 7. vers. quod ad Ecclesiam atinet. & disp. 1. a. 9. vol. 8. vers. Ambiget vers. & rams. 3. disp. 60. 4. num. 2. atque Gutierrez *cap. quædam pactum de part. in 6. §. dum nuptus iradebatur. sine. dubio manet vta haram opinionum veteri sit.****

Posterior sententia, cui tanquam probabiliori adhaereo, sustinet huiusmodi renunciationem non comprehendendi illo decreto, & sic esse validam. Ducor, quia in dubio textus est intelligendus iuxta rubricam, sub qua constituitur, cum vniuersisque textibus congruis subsistat. *si quid autem. §. si quid vero. C. de veteri iure enucleando. & l. 1. §. quibus specialiter. C. de nouo codice faciendi. & in proemio Clementin. vniuers. vers. licet ex diuersitate.* Cum ergo intelligentia huius textus dubia sit, accipienda est ex rubrica, sub qua constituitur, quæ est de regularibus: non ergo intelligitur de merè secularibus, quales sunt, qui in nouitatum nondum ingressi sunt. Nec obstat, si dicas *ead. sess. 25. sub eadem rubric. cap. 17. disponere Tridentinum de examine voluntium ingredi in nouitatum, & sic adhuc secularium: non ergo obstat rubrica de regularibus, sub qua decretum hoc cap. 16. continetur, quominus intelligatur de nouitatum ingressis, non (inquam) obstat, immo potius inde argumentum desumitur à specialia, quando enim Tridentinum de non ingressis disponere voluit, id explicauit. Cum ergo in hoc decreto non explicetur, signum est nihil decernere voluisse de non ingressis. Secundò, id probatur ex *cap. 11. eiusdem sess. 25. cui continuatur decretum hoc cap. 16. per dictionem copulatiuam (quoque) ibi; nulla quoque renunciatio, cuius natura est copulare sequentia cum præcedentibus, argumentum (quoque) ibi; nulla quoque renunciatio, cuius natura est copulare sequentia cum præcedentibus, argumentum, ut notatur *Prætorum quoque in 1. de iure naturali. & §. postimum in iust. de legatis. & pariformiter determinare, vt notatur l. 4. C. de impuber. & alius substitui. Cum ergo caput illud immediate præcedens loquatur de nouitatis, de eiusdem intelligendum est decretum capitis subsequenti, idque denotant omnia verba aptissimè indicant sermonem esse de nouitatis, ibi; nisi fiat intra duos menses proximos ante professionem: & ibi; finito tempore nouitatus: & ibi; ne ante professionem nouitij, vel nouitæ. Ex quibus omnibus constat, id decretum in tota illa serie de solis gestis tempore nouitatus sermonem habere. At prohibita certo tempore, censetur relicto permissa. *l. Imperatores. ff. de postulando. l. statu liberum. §. Sicutum. ff. de legat. 1. Tertiò, quia antequam renuncians ille sit nouitatus, est persona merè secularis, & tractatur de bonorum temporalium renunciatione; non ergo de eo censetur aliquid disponere Concilium, argum. *cap. nouit. de iudic. & cap. venerabilem, qui filij sui legitimi. Quartò, quia decretum hoc est iuris communis correctorium, maxime dum vires iuramenti infirmat, auferente libertatem proprijs bonis disponendi facultatem omni iure competentem: non ergo debet extendi de vno tempore ad aliud. Quintò, quia sic declarat Cardinalium Congregatio, vt referunt Passarellus, & Stephanus Gratianus statim referendi. Sic autem ait Gratianus; an dispositio *cap. 16. sess. 25. in princ. comprehendat illum etiam, qui habuit animum ingrediendi religionem, & adhuc in seculo existit, & tamen acceptus, licet habitum non suscepit, donauit bona sua matri. non adhibitis solemnitatibus hoc capite requisitis; Congregatio censuit non habere locum in renunciatione facta ante suspensionem habitus. Tandem, quia non obstant rationes prioris sententia. Nam ad primam dico, manifestè id decretum loqui de nouitatis, vt satis probauimus; & quamuis finis ille reperiat in his volentibus ingredi: at verba prohibitionis illis adaptari nequeunt, cum ferè expressa sint de nouitatis, qui quidem sunt personæ ecclesiasticæ; & proinde subiectæ legibus ecclesiasticis quoad bonorum dispositionem, & proinde non debet extendi ad personas seculares, quales sunt nondum ingressi. Quod si ratio contraria efficax esset, idem probaret de renunciatione facta non inuitu ingressus religionis: similiter enim impedit libertatem egressus. Ad 2. dic, eam doctrinam accipiendam esse quando ea, ad quæ fit extensio, comprehendendi possunt commode sub******

sub verbis prohibitionis, vt suburbia comprehenduntur sub ciuitatis nomine, & codicilli sub nomine testamenti: at nondum ingressi in nouitatum minime comprehendendi possunt sub nouitatum nomine, quippe illi sunt omnino personæ seculares, iurisdictionique, legibusque ecclesiasticis quoad dispositionem etiam bonorum temporalium gubernantur. Et ideo hanc sententiam sustinent Mandosius *conf. 2. 2. num. 8. & 9. vol. 1.* Passarellus, dicens ita fribi respondisse Congregationem Cardinalium, in *privilegijs Minorum. cap. 37. Cauallanus de iust. 1. num. 113. part. 3. Velascus de partitionib. cap. 15. num. 22. & 23. Manuel quest. regular. tom. 3. quest. 116. art. 1. Vega tom. 1. summa. cap. 91. casu 4. & 2. tom. cap. 50. casu 3. Confectus in *privilegijs Mendicantium, notabilibus potius post Bullas Apostolicas. tit. 13. cap. 12. fin. & 13. Costa de remedijs subsidarijs. remedio 85. p. 2. Stephanus Gratianus in *deci. Rotæ. Marchez tota de iust. 37. p. 1. & hanc dicit esse probabilem Nauar. lib. 3. conf. in 1. edit. sit. de donat. conf. 8. num. 1. in 2. sit. de regular. conf. 81. num. 1. & (vt refert Manuel quest. regular. tom. 2. quest. 47. art. 8.) ita iudicatum fuit in prætorijs, multique viri docti ita censent, huiusque sententia est apertè Castillo de *visitatione lib. 1. cap. 65. num. 7. vbi cum sentiat decretum hoc Tridentini includere nomen renunciations, & obligatiois renunciationem, ait tamen de testamento tempore nouitatus facti, non autem de facto antea, & in hoc Regio Granarenis prætorio hoc anno lite vtriuque agitata sic pronunciatum est per sex regios Iudices, nemine eorum discrepante.****

Manifestum autem est eo decreto non comprehendendi puellas, quæ educationis, & solius institutionis gratia in monasteria recipiuntur, quia nec sunt nouitæ, nec decretum Tridentini de illis agit, quod ex se manifestum est, & tradit Azor *tom. 1. in 1. moral. lib. 13. cap. 9. quest. 2.*

Secundò dubitatur circa idem decretum, an intelligatur de omnibus nouitatis, an de solis minoribus sexdecim annis. Quidam existimant intelligi de solis minoribus sexdecim annis, atque ita nouitatis hanc ætatem excedentes posse quandocumque liberè de suis bonis disponere. Ducuntur, quod decretum hoc *cap. 16.* incipiat continuando cum *cap. præcedenti per dictionem (quoque) ibi; nulla quoque renunciatio antea facta: cuius natura est continuare, & pariformiter determinare, vt diximus num. 4.* Cum ergo capite præcedenti decreuisset Concilium nullam professionem validam fore emissam ante decimum sextum annum, caput hoc continens decisionem cum decreto capitis præcedentis, decernensque nullam renunciationem antea factam validam fore, intelligendum quoque est de renunciatione facta ante decimum sextum ætatis annum. Ita docent Menochius de *arbitrarijs lib. 2. centuria 5. casu 43. num. 8.* & inuit Lælius Zecchius de *Repub. eccl. tit. de regular. cap. 3. num. 14. limit. 8.* dicit enim non valere renunciationem factam ante sexdecim ætatis annos, nisi fiat iuxta normam Tridentini.

Sed omnino tenendum est, decretum hoc loqui de nouitatis etiam maioribus sexdecim annis: probaturque retorquendo rationem in Doctores contrarios, quippe in eo *cap. 15. præcedenti* duo decreta sunt; alterum, ne valeat professio ante decimum sextum ætatis annum; alterum, ne valeat, nisi integro nouitatus anno expleto, subdendi professionem ante eam ætatem, & annum nouitatus factam fore nullam. Cum ergo decisio huius capitis cum illa continetur, duo etiam determinare debet: alterum, ne renunciatio valeat ante decimum sextum annum; alterum, ne valeat ante tempus nouitatus in eo decreto prescriptum, atque ita tantum abest, vt ea ratio probet nouitatis minores sexdecim annis indigere solemnitate ibi prescripta, vt potius probet minores nec cum solemnitate illa validam fore.

renunciare; sed duo ibi peti, prius, vt renunciatus sit maior sexdecim annis: posterus, vt renunciatus sit meliori professioni proximo, & cum aliis solemnitatibus ibi positus. Sed quia hæc ratio amplius probat, quam veritas se habeat, melius explicabitur num. sequenti in quo consistat hæc continuatio, & manebit soluta ratio contraria. Præterea, quia ratio decreti huius fuit (vt explicatur *eodem cap. 16. fin. 7.*) vt consulari libertati nouitij egredi volentis, ne ea occasione discedere nequeat, quod totam, vel maiorem substantiam suam partem donarit, nec facile eam recuperare valeat. Quæ ratio æquè militat in maioribus sexdecim annis; & cum ratio sit omnino similis, par quoque dispositio esse debet. *l. illud. ff. ad l. Aquilianam. & cap. transiitio de consuet. Et ideo hanc sententiam sustinet Cenedo in suis collectionibus. collect. 50. in decretum. num. 5. Gutierrez quest. canonics. lib. 2. cap. 1. num. 34. Velascus de *part. cap. 16. num. 27. Morquechus de *ius. bonorum lib. 4. cap. 5. a. num. 34. Manuel 2. tomo summa. cap. 7. num. 7. & quest. regular. tom. 2. quest. 47. art. 13.***

Sed apparentius posset aliquis existimare, exigi in eo decreto, vt renunciatio nouitij valeat, cum esse maiorem sexdecim annis: atque ita si minor sit, non valere, quamuis seruentur solemnitates in eo prescriptæ. Quod probat ratio 1. numero præcedenti deducta ex continuatione cum præcedenti. Verum existimo eam ætatem non desiderari, sed desiderari, & sufficere nouitium expleuisse quindecim ætatis annos cum decem vltioribus mensibus. Ducor, quia si id decretum petere vellent sexdecim annos expletos ad hanc renunciationem, id vtrique expressisset, sicut *cap. præcedenti* expresserat, eos ad valorem professionis exigere, nec rem tam grauem ita obscurem reliquisset. Insuper, quia cum petat renunciationem fieri bimestri professioni proximo, nec ætatem renunciations prescribat, eam solam tanquam necessariam petere videtur, in qua post bimestre potest professio emitti. Hæc autem est ætas quindecim annorum cum decem vltioribus mensibus, cum bimestre deficit ad sexdecim annos peritos ad professionis valorem; ergo hæc ætas est necessaria, & sufficit ad renunciations valorem seruatis aliis solemnitatibus in eo decreto petitis. Quare continuatio huius decreti cum præcedenti in eo consistit, vt sicut nulla est professio sine solemnitate illius *cap. 15. sic nulla fit renunciatio sine solemnitate contenta in hoc decreto cap. 16. & illa verba; nulla quoque renunciatio antea facta, id solum voluit, vt renunciatio ante professionem facta, de qua habitus erat sermo in *cap. præcedenti*, nullo modo valeat sine solemnitate prescripta *eo cap. 16.* nec oportet in omnibus seruari continuationem, & pariformitatem in decretis continuatis.*

Vltimò dubitatur circa idem decretum, an intelligendum sit in nouitatis quoque Societatis Iesv, ita vt nequeant renunciare in fauorem Societatis, vel alterius, nisi seruata ea forma. Et breuiter respondeo, in his minimè habere locum id decretum, & sic posse eos renunciare bonis in fauorem Societatis, vel cuiuscumque non seruata ea forma, nec expectato bimestri ante professionem, vel ante vota biennij. Probat, quia Trident. *eodem cap. 16. duo statuit prius, ne hæc renunciatio fiat ante bimestre proximum professioni: posteriori, vt finito tempore nouitatus admittantur nouitij ad professionem, aut à monasterio eiciantur; & statim subdit hæc verba. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innovare, aut prohibere, quin religio clericorum Societatis Iesv iuxta puen illorum institutum à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesie inservire possit. Vbi cum dicat in plurali, per hæc, debet illud referri ad duo prædicta, nempe, ad professionem solemnem faciendam immediate post nouitatum, & renunciationem non aliter faciendam, quam ibi prescribitur. Nec est maior ratio, cur illa verba potius referantur*

rantur ad professionem, quam ad renunciationem, cum in utroque casu disponant contrarium nostrae constitutionis. quae omnino ibi per id decretum approbantur. Secundo, quia sic declaravit Pius V. viva vocis oraculo, & refertur in compendio nostrorum privilegiorum, verb. *Concilium num. 2.* Tercio, quia post id Tridentinum decretum sunt approbatae constitutiones Societatis Iesv a Gregorio XIII. in sua extrauag. *ascendente*, & postea in alia extrauag. a Greg. XIV. & nouissima in alia a Paulo V. & Gregorius XIII. fecit mentionem promissionis, quam emittunt nouitij Societatis in ipso ingressu renunciandi bonis quodcumque post priorem nouitiatum annum eis fuerit in superiore iniunctum; & concludit in ea extrauaganti sic. *Constitutiones quoque, ac statuta, & decreta quauis ueniant, ac si ad verbum presentibus infirmerentur pro expressis habentes, tenore presentium approbamus, & confirmamus.* Tandem, quia ita semper obseruauit Societas Iesv post Tridentinum consuetudo autem est optima legis interpretis. *cap. cum dilectus, de consuetud. & est obligasset id decretum, factum est praedicta consuetudo, vt tanquam non receptum, aut abrogatum modo non obligaret.* Arque ita hanc partem iustinent Manuel *quest. regular. tom. 1. quest. 47. art. 2. 1. 1.* dicens sic consuluisse doctissimos Theologos, ac iuris peritos, & sententia Iudicis pronuntiatur; & ita refert declaratum a Cardinalibus Molina *tom. 1. de iust. disp. 139. col. 7. vers. antequam in fine.* Emmanuel Sa *summa. verb. religio. num. 3.* Leonardus *lib. 2. de iust. c. 41. dub. 4. num. 41.*

Sed adhuc circa hoc restat duplex difficultas. Prior est, an hoc sit verum, quamuis renunciano non fiat iuxta normam constitutionum Societatis Iesv Verbi gratia, constitutiones Societatis praescribunt, si statim ob aliquas causas iustas renunciano non fiat, eam faciendam quodcumque per superiorem iniunctum fuerit post primum nouitiatum annum, atque in opera pia, vt constat in *examine. cap. 4. §. 2.* Demum ergo, ingressurum in nouitiatum Societatis Iesv renunciare absque superiori licentia, & in opera profana, quod manifeste aduersatur constitutionibus; dubitatur, an praedicta renunciano valida sit. Videtur enim irrita, quia Tridentinum in eo decreto tantum profertur se nolle contrauenire instituto Societatis Iesv; & ideo solam renunciationem nouitiorum iuxta praedictum institutum factam videtur non irritare: cum ergo haec non sit facta iuxta eius institutum, nec in ea seruetur praedicti decreti solemnitas, videtur irrita. Sed credo fore validam, quia mens dicti decreti fuit in eo minime comprehendere nouitios Societatis Iesv, quippe id seruare non possent, non contraueniendo suis constitutionibus, quas omnino seruari vult Concilium. Cum ergo in eo decreto non comprehendatur, qualitercumque renunciant, etiam contraueniendo constitutionibus, renunciano non reddetur irrita defectu solemnitatis petite in Tridentino. Et ita clare sentit Leonardus numero precedenti allegatus: ait enim posse hos nouitios ante ingressum in nouitiatum disponere in quacumque causa, cum tamen paulo ante idem met senserit, per decretum hoc Tridentinum irritari renunciations ante ingressum in nouitiatum factas eius iniuriam.

Posterior difficultas est, an possit Societas Iesv capere bona, quae hi nouitij in ipsam renunciant: vel bonorum nouitij depositum accipere, donec renunciationem faciat ipsorum? Ratio dubitandi est, quia Tridentinum eo cap. 16. vbi dixit ea verba: *Per hac sancta Synodus non intendit aliquid inuolare, aut prohibere, quin religio electorum Societatis Iesv iuxta primum institutum a sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiae inferuire possit; interdixit ne ante professionem, excepto victu, & vestitu nouitij, aliquid ex bonis eius*

tribuantur monasterio: a qua quidem prohibitione non exceptit Societatem Iesv, sicut a duplici priori mandato. Ergo censetur in hac prohibitione comprehensa. Verum absque dubio dicendum est, nec in hac prohibitionem comprehendi Societatem Iesv, tum quia haec posterior clausula est velut appendix prioris. Cum ergo in priori non comprehendatur Societas, & concedatur ipsi quod maius est, nempe, posse fieri in ipsam renunciationem, censetur vtique concessum quod minus est, nempe, posse apud ipsam deponi bona, & quod consequitur renunciationem, nimirum, posse bona, quibus in fauorem ipsius renunciarum est, capere: tum etiam, quia clausula in quacumque dispositionis parte posita, siue ponatur in principio, siue in medio, siue in fine, censetur referri ad omnia in ea clausula contenta, quando omnium eadem est ratio, vt multis citatis tradit Menochius de *presumpt. lib. 4. presumpt. 181. num. 2.* quod vtique hic contingit. Similiter enim derogare instituto Societatis Iesv, si ea prohibitio de nouitij ipsius intelligeretur, sicut derogaretur, si duo priora in eo decreto contenta, de ipsis intelligerentur; ita clare sentit Molina *in 9. allegatus: nam relato toto hoc Tridentini decreto, dicit per id nullatenus derogari instituto Societatis Iesv.*

SVM MARIVM.

An testamenta nouitij iudicent ad sui valorem solemnitatebus petitis in Tridentino ad renunciationem? referunt quaedam sententia. n. 12.
Opinio auctoris. n. 13.
Quid de donatione causae mortis, & codicillis. n. 14.
Quid de contractibus inter viuos, irrevocabilibus tamen? n. 15.
Quid de contractu irrevocabili facto in testamento? n. 16.
Quid de contractibus inter viuos factis cum ea condicione, vt non aliter subsistant, quam si facta professione? n. 17.
An hac vera sint, quamuis in fraudem Tridentini disponat nouitius in eo testamento de omnibus bonis? n. 18.
An aliquid immutatum sit per Tridentinum circa testamenta nouitiorum, eorumque solemnitates, & tempus, quo exequenda sunt? n. 19.
An comprehendatur in eo decreto donatio nouitij. n. 20.
Quid si non fiat monasterio, sed in persona secularis fauorem? n. 21.
Quid de elemosinis, vel si donatio sit modica, & facta monasterio, vel quando in primo ingressu, aut in professione sit coniunctum, & dantur consueta monialibus; & an ea sint reddenda egressis? n. 22.
An possint parentes nouitij dare ex suis bonis aliquid monasterio? n. 23.
An possint dare mutuo monasterio ex suis bonis, aut ex bonis nouitij? n. 24.
Qualiter omnia bona sint restituenda nouitio abeunti. numero 25.
An sit in Tridentino excommunicatio lata in dantes, vel recipientes aliquid ex bonis nouitij? n. 26.
Quid immutatum sit per Tridentinum, circa donationes, quas nouitij valde faciebant in ingressu religionis, aut antea? n. 27.
An donatio facta Deo, quae est in usu apud Italos, vt fiat in ingressu religionis, aut promissa facta per solum votum, irritentur? n. 28.
An per Tridentinum sit aliquid immutatum circa maioratum institutum a nouitio? n. 29.
An per Tridentinum sit correctum, testamentum ceteri a nouitio reuocatum facta donatione monasterio, aut alteri suorum bonorum? n. 30.
An comprehendantur in hoc decreto contractus omnes etiam si proponantur probantia partem affirmantem. numero 31.
Explicatur sententia auctoris. n. 32.

Quid

Quid de contractu societatis, & ludo? n. 33.
Quid de fideiussione, quam fecerit nouitius? n. 34.
Quid si nouitius redderet tutorem liberum a rationibus reddendis? n. 35.
Quid de renunciatione beneficij ecclesiastici nouitij? referunt duplex sententia, & sententia auctoris. n. 36, 37, & 38.
Cuius interim erunt fructus? & generaliter de omni beneficio, cui renuncietur. n. 39.
Quid si titulus illius beneficij sit initiatus sacris ordinibus nouitius? n. 40.
Quid de patrimonio, cuius titulus initiatus est? n. 41.
An ius commune sit correctum per Tridentinum, circa potestatem nouitij ad renunciandum beneficio? n. 42.
Quid de renunciatione officij publici, vt decurionatus, aut tabellionatus? n. 43.
Qualiter sibi possit nouitius consulere in hac officiarum renunciatione, vt illa recuperet egressus. n. 44.
An exigatur solemnitas Tridentini, si parentes ingrediens paciscentur cum monasterio, vt renunciet certa quantitate sibi assignata? n. 45.
Quid si ipse ingrediens consentiat se excoaritari? n. 46.
Quid si renunciet in fauorem parentum, aut fratrum de consensu parentum? n. 47.

12 **QVÆSTIO** secunda. Quid in decreto Tridentini, sess. 25. de regularibus, cap. 16. intelligatur nomine renunciationis, & obligationis, dum eas a nouitij factas irritas reddit, nisi fiat cum solemnitatibus ibi praescriptis. Et primo dubitatur, an in eo decreto comprehendatur testamentum a nouitio factum, ac proinde id non valeat, nisi fiat ante duos menses professioni proximis, & cum licentia ordinarij, vt ibi de renunciationibus, & obligationibus a nouitij factis praescribitur. Gutierrez *cap. quatuor pactum. verb. dum nuptus tradebatur. num. 4. de pallis. in 6.* dubius manet, an hoc decreto loquatur in testamento tempore nouitiatum, aut antea facto a cogitanti ingredi religionem: & Castillo de *usufructu. lib. 1. cap. 65. num. 7.* ait intelligi de testamento tempore nouitiatum facto, non tamen antea facto, & ita refert se vidisse obseruatum, & pronunciarum; & intelligi quoque de testamento sustinet Spino *speculo testam. gloss. 1. 2. principali. num. 50.* Et probatur, quia alijs fraudis facillimo negotio fieret huic decreto: & eadem est ratio in renunciatione, & obligatione, quae in testamento, eo vel maxime quod a contractibus ad testamenta recte deducitur argumentum, vt latè Euerardus in *suis topicis, loco 17. a contractibus ad testamenta.*

13 Ceterum absque dubio tenendum est, testamentum non comprehenditur in hoc decreto, & ita posse fieri a nouitio quodcumque voluerit, quia Trident. de solis renunciationibus, & obligationibus loquitur: ac testamentum nec renunciano, nec obligatio dicitur, nec si ipsius huius decreti procedit in testamento, nempe, ne ea ratio nouitius retardetur a libero egressu, si timeat fore, vt egrediens non potiar bonis omnibus antea possessis, quippe testamentum nullam inducit super nouitium illum obligationem, cum ante professionem possit illud reuocare quodcumque liberet. Atque ita docent Nauarrus *commentario 2. num. 51. de regular. & lib. 3. consil. 2. edit. cit. de regular. conf. 83. nu. 2. & 3.* Gutierrez *quest. canon. lib. 2. cap. 1. a. num. 3. vsque ad 34. latissimè probans, Velascus de partu. cap. 16. num. 15. & 16.* Molina *tom. 1. de iust. disp. 149. col. 7. vers. quod ad Ecclesiam attinet, in fin. & disp. 139. col. 8. vers. ambigebat foris se aliquis. & tom. 3. disp. 604. num. 1.* Cautalcanus *deci. 11. num. 11. p. 3.* LaJus Zecchius de *Retp. ecclesiast. de regular. cap. 3. n. 10.* Cenedo in *suis collectaneis, collect. 50. ad decretum, in fine. Humada l. 7. tit. 7. p. 3. gloss. 5. a. num. 4.* Gratian. *regul. 456. num. 7.* Tapia *auctent. ingressi. verb. ideoque nec de his. cap. 1. num. 15. in fine.* Emmanuel Sa *summa. verb. religio. num. 5.* Vega *1. tom. summa. cap. 91. casu 4. & 2. tom. cap. 50. casu 3.* Manuel *quest. regular. tom. 2. quest. 47. art. 10. & tom. 3. 9. 16.* Summa Tb. Sanchez *pars 111.*

art. 1. & in summa. 1. tom. in 2. edit. cap. 91. num. 4. & tom. 2. cap. 7. num. 8. & 9. Azor *tom. 1. instit. moral. lib. 12. cap. 2. quest. 14. in fin. & lib. 13. cap. 9. q. 2.* Cauillos in *suis quest. communi. quest. 63. num. 6. & 7. & quest. 121. num. 6.* Leonardus *lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 4. num. 40.* Benedictus Egidius *l. 1. p. 4. §. 2. num. 21. C. de sacrosanct. Eccles. & facie Rota in nouissimis. deci. 180. num. 1. p. 2.* vbi dicit non posse dubitari de valore testamenti emissi ante professionem; & quamuis nullam mentionem faciat de hoc Tridentini decreto, si sentiret abrogatum, diceret vtique.

Atque idem dicendum est de vltima voluntate quae cumque, vt sunt donatio causa mortis, & codicilli: possunt enim fieri a nouitio quocumque tempore, sicut & testamentum, tum quia nomine testamenti continentur. *l. cum hic status. §. si donator. ff. de donationib. inter viros, & vxorem. l. fideicommissum ff. de legat. 3. l. Marcellus. §. 1. ff. de donat. causa mortis.* tum etiam, quia cum possint quodcumque reuocari, sicut & testamentum, eadem est ratio de illis, ac de testamento. Et ita docent Nauar. *eo conf. 83. nu. 2. & 3.* Velascus *num. 19.* Benedictus Egidius *eo num. 21.* Gutier. Molina, Azor *eo lib. 13. cap. 9. q. 2.* Vega *eo cap. 91. casu 4.* Manuel *eo cap. 7. num. 9. & ea q. 47. art. 10.* vbi allegati sunt num. precedenti. Secus de donatione inter viuos irrevocabilibus, cuius effectus referuatur in tempus mortis, quia ea est flamm irrevocabilis.

Et similiter sentiendum est de quocumque contractu reuocabili, qualis est donatio inter viuos, & vxorem, & melioratio in terra bonorum partem, quam facit pater filio in hoc regno, quae reuocabilis est vsque ad mortem, quamuis in contractu fiat, nisi in aliquibus casibus exceptis *l. reg. 17. Tauri:* huiusmodi enim contractus sic reuocabiles possunt fieri a nouitio quocumque tempore; nec de his loquitur decretum Tridentinum, quia cum sint reuocabiles ad nunc ante professionem, non plus habent ratione renunciationis bonorum, quam vltima voluntas, nec vllam inducunt obligationem in disponente, sicut neque illa. Atque ita sustinet Molina *tom. 3. de iust. disp. 604. num. 1.* Menochius *conf. 388. num. 7. volum. 4.* quamuis minus bene defendat, donationem quandam sub condicione, vt non firma sit, nisi sequuta professione, esse irritam, cum non seruata sit forma Tridentini, cum tamen a num. 34. defendat, eam donationem fuisse reuocabilem profrus: quamuis enim bene dixerit, quatenus asseruit eam donationem fuisse irritam defectu formae Tridentini, quod & nos dicemus num. 17. ac minus consequenter locutus est, dum censuit posse semper reuocari, & adhuc esse irritam: si enim reuocari posset, non foret irrita; sed reuocari non posse, defendemus infra.

E contra autem, si mutata testamenti natura contractus alius irrevocabilis in eo irriteretur; possunt enim in testamento donationes, renunciations, alique contractus celebrari, ita vt a tempore conditi testamenti sint profrus irrevocabiles, iuxta Glossam final. *l. heredes. palam. §. final. ff. de testam. & ibi Doctores;* de qua re consulendus est Cavallos in *suis quest. communi. quest. 140. n. 5. & 1072. quest. 71.* In huiusmodi contractibus necessario seruanda est forma Tridentini, vt valide fiant, quia cum sint statim irrevocabiles, non testamenti naturam, sed contractuum inter viuos naturam induunt, ac in eis militat ratio huius decreti. Sic Nauar. *lib. 3. consil. in 2. edit. tit. de regular. conf. 83. num. 1.*

Quod si donatio, vel renunciano fierent a nouitio cum ea condicione, vt sint irrita si professus non fuerit. Quidam censent decretum Tridentinum non loqui de his, atque adeo posse fieri a nouitio quocumque tempore absque forma ibi praescripta, quod haec non sit absoluta, neque simpliciter dispositio ante professionem, cum non nisi illa sequuta sit firma, & valida, neque vllum impedimentum omnimoda professionis libertati afferat; atque adeo nil nisi illius decreti obuiet, sicut hac ratione sustinetur testamentum nouitij diximus. Sic

tradit Molina *tom. 1. de iustitia. disp. 149. col. 7. vers. quod ad Ecclesiam attinet.* Ceterum dicendum omnino est, decretum Tridentini loqui de his donationibus, & renunciationibus, & ideo necessarium seruan- dam esse illius formam, vt valeant. Ducor, quia etiam obligati, & renunciationi factis cum solemnitate decreti Tridentini, inest tacite ea conditio, vt professio nondum sequata sint proflus irrita, vt expressè deciditur in eo decreto, & nihilominus ea solemnitas est necessaria: ergo idem erit ea conditio expressa, cum taciti, & expressi idem sit iudicium. *l. cum quid. ff. si certum petatur. l. Cornelia. ff. de heredibus instituen- dis. l. hac verba. ff. de legat. 1. habetur enim pro expressè lubintelligitur. l. Cornelia. ff. de heredibus instituen- dis. l. hac verba. ff. de legat. 1. si filij. ff. de legat. 3.* Nec obstat ratio contraria: longè enim dispar est ratio de testamento, ac de illa donatione, quia testamentum potest quandoquaque reuocari; at donatio illa, vt ipse que inter viuos, & perfecta est, reuocari nequit, nisi egresso nouitio è religione, vt defendemus num. 20. Quare licet non contrahatur libertati egressus, contrauenit tamen maritari, quam in his donationibus, & renunciationibus aliter ir- reuocabilibus, quam per egressum nouitij, perit decre- tum Tridentini; nempe, vt statim fiant, sed bimestri proximo professioni, & cum licentia ordinarij. Atque ita sustinet Nauar. libro 3. *consil. in 1. edit. tit. de donat. consil. 7. num. 2. in 2. edit. tit. de regular. consil. 82. n. 2. & tom. 2. cap. 7. num. 5. & eiusdem sententiæ est Menochius consil. 388. num. 7. vol. 4. vbi, vt constat ex num. 1. loquitur de donatione facta cum conditione, vt valida non sit, nisi sequata professione, & tamen sustinet eo num. 7. irritam fuisse, quia non facta fuit bimestri ante professionem cum licentia ordinarij.*

18 Sed hucque dicta de valore testamenti, & alia- rum vltimarum voluntatum nouitij non seruata for- ma Tridentini, limitat Manuel 2. *tom. summa. cap. 7. num. 8. fin.* nisi nouitius testamentum condiderit, dis- ponens in eo de omnibus suis bonis in fraudem huius decreti Tridentini; tunc enim ait hæc irrita fore. Sed proflus displicet hæc limitatio; cum enim id decre- tum solos contractus inter viuos, qui, vt ipse irruo- cabiles, obstant libero nouitij egressui, intellexerit absque forma ibi præscripta celebrari, nulla fraus ad- uersus id decretum admitti potest sola vltima volun- tate reuocabili disponente de omnibus nouitij bonis. Quare non est, cur illa vltima voluntas non subsistat omnia huius decreti solemnitate.

19 Tandem ex his deducitur nihil immutatum esse per Tridentinum circa facultatem nouitij condendi testa- mentum, & solemnitates iure antiquiore in illo posi- tas, & circa tempus, quo exequenda sunt contenta in eo testamento. Quare seruanda sunt circa hæc, ea que diximus vera esse iure antiquo in hoc lib.

20 Secundò dabitur, an nomine renunciationis, & obligationis intelligatur in eodem Tridentini decreto donatio, ac proinde valida non sit sine solemnitate ibi petita. Et absque dubio dicendum est, eo nomine comprehendi, quia etsi non videatur proprie renun- ciatio, est tamen quædam renunciandi propriis bonis species. Item, quia dabitur nequit eam compre- hendi nomine obligationis, cum donans obligetur ad rem irrevocabiliter tradendam donatario. Tandem, quia finis huius decreti non minus habet locum in donatione, quam in renunciatione; æquè enim vtra- que obstat libertati nouitij ad eligendum. Sic Nauar. *lib. 3. consil. in 1. edit. tit. de donat. consil. 7. num. 2. & consil. 8. num. 1. in 2. tit. de regular. consil. 81. num. 1. & consil. 82. n. 2. & commentario 2. num. 51. fin. de regular.* Menoch. *de ar- bitrarij lib. 2. cecuria. s. casu 436. num. 8.* Spino *speculo te- stamentorum. gl. 12. principali. num. 50.* Emmanuel Sà *summa. verb. religio. num. 1.* Molina 1. *tom. de iust. disp. 139. col. 9. vers. ambigui præterea.* Manuel 1. *tom. summa. 2. edit. cap. 90. num. 1. & 2. tom. cap. 7. num. 8. Vega 2. tom. summa. cap. 50. casu 3.*

Aliquos audiui hoc temperare, vt intelligatur qua- do donatio, vel renunciatio fieret in monasterij fau- rem, secus quando fieret in personæ secularis fau- rem. Ducuntur autem ex sine huius decreti, vbi de donatione bonorum facta monasterio à nouitio, sit sermo. Ceterum hæc limitatio est contra id decretum, quod in principio loquitur generaliter de quacumque obligatione, aut renunciatione; nec minus obstat li- bertati egressus nouitij, cui consilium voluit id de- cretum, donatio facta personæ seculari, quam facta mo- nasterio.

Limitarem tamen hoc, vt intelligatur quando dona- tio est alicuius momenti, attentis facultatibus nouitij, quod aperte indicat idem Trident. decretum c. 16. dum prohibens aliquid dari monasterio tempore nouitiatu à nouitio, subdit rationem his verbis; *ne hæc occasione dis- scedere nequeat, quod totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat, nec faciliè, si discesserit, id recu- perare possit.* Quare sicut non interdicit nouitio modi- care elemosynam tribuere pauperi extraneo, nec ali- cam solemnitas ad id desideratur; ita nec modica ele- mosyna erogata monasterio ipsi interdicitur. Et sic in- telligo quod dicit Azor *tom. 1. instit. moral. lib. 13. cap. 9. quest. 2. vbi ait hoc decretum non intelligi in elemo- synis factis per nouitios: intelligitur enim de modi- cis, que libertati egressus non obfata possent. Nec interdicitur tribuere aliquid monasterio, vel moniali- tatem in dantes ex bonis nouitij aliquid monasterio præter eius victum, & vestitum, & in id recipientes, quia Tridentinum his verbis vitur; *precipit sancta Synodus sub anathematis pena dantibus, & recipientibus, ne hoc illo modo fiat.* Quæ verba solam excommunicationem ferendam continent; cum non addatur aliqua particula designans esse latam, vt tradunt Doctores in tractatu de excom- municatione; & ita esse ferendam excommunicationem huius decreti docet Suarez *5. tom. in 3. p. disp. 22. sect. 5. num. 15.**

27 Ex his deducitur quid immutatum sit per hoc Tri- dentini decretum circa ea, que diximus de valore do- nationis factæ à nouitio, vel volente ingredi religio- nem: si enim fiat post ingressum in nouitiatum, non va- let, nisi seruata huius decreti forma; & eo egresso re- uocatur omnino, & hoc sine tacite, sine expressè, sine principaliter, sine accessorie obrulerit bona, sine abso- lutione, & independenter ab ingressu, sine eius contem- platione, vt constat ex dictis num. 20. & 21. & tenet Hondedeus *conf. 73. n. 16. & duplici sequenti. vol. 2.* Si verò donatio ante ingressum religionis fuit, nec intuitu ingressus, nihil est immutatum, sed seruandum est ius commune ibi explicatum, vt diximus numero 2. Si verò fiat intuitu ingressus religionis, non valet, iuxta opinio- nem, quam num. 3. retulimus. At rectè nostra, quam posuimus num. 4. est valida: an verò reuocetur non se- quata professione, seruandum est ius commune ibi ex- plicatum, etsi dicamus esse validam.

29 Ea autem oblatio, quam habes supra cap. 1. num. 16. non reuocatur per Tridentinum, tum quia fit ante in- gressum: tum quia solas donationes factas homini, aut loco alicui reuocat; at non oblatas Deo, & Beatæ Vir- ginæ. Sic Manuel *quest. regularium. tom. 2. quest. 47. artic. 2. fin.* Ex quo inferitur, nec irritare vota aliquod elac- tiendi. Nec obstat in decreto irritari iuramentum, quia loquitur de iuramento non factò ipsi Deo, quod vo- ti rationem inducit, sed de factò homini, ad confir- mandam renunciationem, aut quacumque obligatio- nem homini factam.

29 Hinc deducitur quid dicendum sit de maioratu instituto à nouitio, quod diximus supra cap. 3. num. 10. an ibi dicta sint immutata per Tridentinum. Sic enim

rectu tribu monasterio de bonis nouitij, vel nouitiæ. Et ita existimo id non esse licitum, quamuis non au- derem damnare contrariam; & non esse licitum tradit Velafcus *de part. c. 16. n. 32.* Si tamen parentes non quasi de propriis filij bonis, sed de suis mutuò darent, nempe pacifcendo, vt si filia profiteatur, maneat illa quantitas in monasterio pro dote ipsius monialis; si autem non sequatur professio, non imputetur filia in legitimam, sed fit parentum periculo; ac proinde ex propriis bonis omnino mutuent, credo id esse licitum, quia id mutuum non fit de bonis nouitiæ, quod solum interdicitur eo de- creto. Et ita Velafcus *eo num. 32.* ait se vidisse non semel, & secentè practitari, quamuis ipse relinquat cogitandam optans declarationem Pontificiam, quod videatur indi- rectè offendi mens Concilij; sed hanc offensionem ego non video.

25 Dum autem iubet Concilium ibi nouitiis abentibus omnia bona relictui, intelligendum est vna cum fructibus, si qui fuerint ex illis percepti, quia omnes illi per- tinent ad bona nouitij; & sic bene tradit Azor *tom. 1. instit. moral. lib. 13. c. 9. q. 2.* subditque deducenda esse ali- menta illius temporis, quo nouitius fuit in probatione. Quod quidem intelligendum est quando nouitius teneat ea alimenta soluere; quando autem hoc contingat diximus supra. Quando enim nouitius non teneat ad illa soluenda, non est cur monasterium ius habeat illa deducendi.

26 Cauendum tamen est à doctrina Velasci *eo c. 16. n. 31.* & Manuelis 2. *tom. summa. c. 7. n. vltim.* vbi supponunt in eo Tridentini decreto c. 16. latam esse excommunica- tionem in dantes ex bonis nouitij aliquid monasterio præter eius victum, & vestitum, & in id recipientes, quia Tridentinum his verbis vitur; *precipit sancta Synodus sub anathematis pena dantibus, & recipientibus, ne hoc illo modo fiat.* Quæ verba solam excommunicationem ferendam continent; cum non addatur aliqua particula designans esse latam, vt tradunt Doctores in tractatu de excom- municatione; & ita esse ferendam excommunicationem huius decreti docet Suarez *5. tom. in 3. p. disp. 22. sect. 5. num. 15.*

27 Ex his deducitur quid immutatum sit per hoc Tri- dentini decretum circa ea, que diximus de valore do- nationis factæ à nouitio, vel volente ingredi religio- nem: si enim fiat post ingressum in nouitiatum, non va- let, nisi seruata huius decreti forma; & eo egresso re- uocatur omnino, & hoc sine tacite, sine expressè, sine principaliter, sine accessorie obrulerit bona, sine abso- lutione, & independenter ab ingressu, sine eius contem- platione, vt constat ex dictis num. 20. & 21. & tenet Hondedeus *conf. 73. n. 16. & duplici sequenti. vol. 2.* Si verò donatio ante ingressum religionis fuit, nec intuitu ingressus, nihil est immutatum, sed seruandum est ius commune ibi explicatum, vt diximus numero 2. Si verò fiat intuitu ingressus religionis, non valet, iuxta opinio- nem, quam num. 3. retulimus. At rectè nostra, quam posuimus num. 4. est valida: an verò reuocetur non se- quata professione, seruandum est ius commune ibi ex- plicatum, etsi dicamus esse validam.

29 Ea autem oblatio, quam habes supra cap. 1. num. 16. non reuocatur per Tridentinum, tum quia fit ante in- gressum: tum quia solas donationes factas homini, aut loco alicui reuocat; at non oblatas Deo, & Beatæ Vir- ginæ. Sic Manuel *quest. regularium. tom. 2. quest. 47. artic. 2. fin.* Ex quo inferitur, nec irritare vota aliquod elac- tiendi. Nec obstat in decreto irritari iuramentum, quia loquitur de iuramento non factò ipsi Deo, quod vo- ti rationem inducit, sed de factò homini, ad confir- mandam renunciationem, aut quacumque obligatio- nem homini factam.

29 Hinc deducitur quid dicendum sit de maioratu instituto à nouitio, quod diximus supra cap. 3. num. 10. an ibi dicta sint immutata per Tridentinum. Sic enim

distingendum est: si sit in vltima voluntate, aut tes- tamento institutus, aut contractus alio reuocabili, nil immutatum est, iuxta ea que diximus hoc cap. num. 13. & duplici sequenti: si vero institutus sit contractus ir- reuocabili inter viuos, & post ingressum nouitiatu, non valet, nisi seruata forma huius decreti; vt scilicet fiat ante bimestre proximum professioni, & de li- centia ordinarij, cuiusque valor cessabit non sequata professione. Sic Molina *tom. 3. de iustitia. disp. 604. num. 1. & 2.* Si verò fiat ante ingressum in nouitiatum, nec intuitu ingressus, valet, nec ingressu reddetur ir- ritus, siue sequatur professio, siue non, vt bene docet ibi Molina, & constat ex dictis in hoc cap. num. 2. Si verò fiat intuitu ingressus in nouitiatum, Molina ibi dicit irritum; sed loquitur consequenter ad ipsius opinio- nem, quam retulimus hoc cap. num. 3. At tamen nostra sententia, quam num. 4. secuti sumus, dicen- dum est, eum maioratum esse validum, & irrevocabilem, siue sequatur professio, siue non sequatur; vt diximus de maioratu instituto non intuitu ingressus.

An autem sit correctum per Tridentinum, quod diximus supra cap. 3. num. 18. scilicet, testamentum re- uocari per donationem bonorum factam in ingressu religionis; responderetur, donationem validam, qualis est ea, que fit intra duos menses proximos profes- sioni, cum aliis solemnitatibus, quas requirit Tri- dentinum, & ea renunciatio, que fit ante ingressum religionis sine intuitu ingressus, & ea, que fit cum intuitu ingressus in opinione asserente eam esse vali- dam, omnem, inquam, huiusmodi donationem vali- dam reuocare testamentum prius factum, non ob- stante prædicto decreto Tridentini, & ius commune, quod loco citato explicuimus, non esse in hæc parte correctum. Maius autem dubium est de donatione, que inuvalida est propter defectum alicuius conditio- nis earum, quas postulat Tridentinum, an scilicet ea annullat testamentum prius factum, videtur enim huiusmodi donationem non posse annullare institu- tionem heredis, nec legata; quia quod nullum est, nullum producit effectum: at ex alio capite videtur contrariam voluntatem in ea donatione inuvalida ex- pressam sufficere ad reuocandam priorem voluntatem. Circa hæc difficultatem plura dicunt Doctores, que in ipsis videnda sunt: optime inter alios Couar. *rubr. de testam. p. 2. num. 21. post 5. conclusionem.* Molina *tom. 1. de iustitia. disp. 604. num. 1. & 2.* Menochius *de presump. lib. 4. presump. 167. num. 11. & 12. Caldas de nom. employ. 3. tom. cap. 5. à mem. 46. Tello l. 17. Tauri. num. 142. & additio. ad Ioan. Lap. in repet. cul. §. 69. num. 5. cum sequenti.* Bartolus verò l. final. in fin. ff. de auro, & argenti legato, dicit, licet contractus non tollatur per inutilem ademptionem, secus contingere in vltimis voluntatibus. & l. cum dominus. §. final. item. 1. ff. de pecunia legato, sic ait: licet inutilis dispositio facta in testamento non vitiet priorem, secus si illa inu- tilis fiat inter viuos.

Tercio dabitur, an in eo decreto Tridentini *ses- sione 24. de regular. cap. 26.* nomine renunciationis, & obligationis comprehendatur vniuersi contractus, tam lucratini, seu gratiosi, quam onerosi, ac proinde vni- uersi illi absque illius decreti solemnitate celebrati sint irriti. Et videntur vniuersi contractus claudi: quia obligationis nomine vniuersi contractus veniunt. *l. omnes. ff. de nouationibus. l. voluti. ff. de verborum obliga- tionibus.* sicut contractuum appellatione veniunt obliga- tiones. *l. Labeo. §. contractuum. ff. de verborum signifi- fic.* Nec tantum iure ciuili, sed etiam canonico obliga- tionis nomen ad contractus refertur. *c. de iuror. de iurament. ibi;* obligantur, id est, contrahunt.

Ceterum quamvis obligationis appellatione, quam- do ita postulat ratio subiectæ matæ, contractus continetur, vt probant textus citati, existano tamen in

hoc decreto Tridentini venire omnes contractus lucrativos, quales sunt donationes, & renunciationes, ut constat ex dictis, non tamen omnes contractus onerosos, sed solum illos onerosos, in quibus non tantum recipitur, quantum datur; atque ideo in omnibus illis exigitur solemnitas huius decreti, ut valeant: quando autem tantum recipitur, non comprehenduntur in hoc decreto; atque ita quoad solemnitate illa. Verbi gratia, dare pecuniam in puella dorem marito futuro, est contractus onerosus, cum detur ob causam matrimonij, ut vir obligetur ad illius onera sustentanda, & tandem clauditur in hoc decreto, quia novitius spoliat se bonis nullo recepto: at contractus emptionis, venditionis, permutationis, locationis, & similes non clauduntur in hoc decreto, quia tantum recipitur novitius quantum datur: proinde non efficitur pauperior. Ratio autem est, quia cum finis huius decreti sit, ne novitius patrimonio destitutus cogatur hac occasione profiteri, & per hos contractus onerosos, quibus tantum recipitur, non maneat bonis destitutus, seu is in tantum commutatis; per reliquos autem maneat destitutus, sit, ut hi non claudantur in eo decreto, ceteris tamen in eo comprehensis. Et confirmatur, quia quamvis donatio inter virum, & uxorem minime valeat, ne mutuo se amore spoliare, valet tamen quocumque donantis substantia non minuitur. *Lex anno. & l. de fructibus. ff. de donationibus inter virum, & uxorem. Atque ita docet Manuel 2. tom. summa. cap. 7. num. 4.* quamvis enim absolute dicat non comprehendit contractus onerosos: at ex ratione, quam reddit, colligitur aperte ipsum loqui de his, in quibus tantum recipitur, quantum datur: qui tamen hoc limitat, nisi hi contractus celebrentur in fraudem huius decreti. Sed dupliciter limitatio; quia si reuera tantum recipitur, quantum datur, me later in quo possit esse fraus huius decreti: quod si non tantum recipitur, non erit verus contractus ex his, quos dixi in hoc decreto non contineri.

33 Similiter credo in hoc decreto non contineri, ac proinde non indigere illius forma, contractus a novitio initos, quibus exponitur periculo lucris, & iacturae, quales sunt contractus societatis, & ludi, quia hi nec renunciationis, nec obligationis nomine veniunt: nec dicitur novitius se spoliat bonis, minueretque patrimonium, quod solum interdicitur eo decreto.

34 Hinc primo deducitur, fideiussionem, quamvis accepto pretio fiat a novitio, indigere ad sui valorem solemnitate huius decreti, quia non tantum recipit, quantum datur, id, ad quod se obligat, & maxime proprii patrimonij iacturae exponitur absque lucris spe equali.

35 Secundo deducitur, non valere contractum, quo novitius tutorem, seu curatorem suum reddendis rationibus liberat, nisi fiat hic contractus cum solemnitate eius decreti, quia est contractus gratiosus, & quaedam renunciatio iuris petendarum rationum, & obligatio ad eas non petendas: valet tamen si fiat in testamento, nisi heret in illo tanquam contractus irrevocabilis; quia facta in testamento, quando non sunt ut contractus irrevocabiles, non indigent solemnitate huius decreti, ut probavimus num. 13. & 16. Atque ita docet Nauar. *lib. 3. consilij. de regular. in 2. edito. conf. 83.* Exillimo tamen valere absque solemnitate huius decreti, quando novitius non liberaret tutorem reddendis rationibus, sed illas integras, & perfecte redditas approbaret, reddens liberum tutorem; quod vulgo dicimus, *dar sin quitto*: quia in hoc nulla versatur renunciatio, nullaque obligatio; sed satisfactio novitius suae obligationi reddendi immunem cum, qui integre rationem reddidit: sicut solvendi debitum possit chirographum solutionis dare absque aliqua huius decreti solemnitate.

Quarto dabitur circa hoc decretum, an illud locum habeat in renunciatione beneficii ecclesiastici, & officiorum publicorum temporalium. Quidam vir doctus censuit hoc decretum nullatenus comprehendere renunciationem beneficii ecclesiastici, & ita eam posse fieri a novitio quocumque tempore sine solemnitate huius decreti (ut iure communi posse diximus cap. praecedenti.) Ducitur, quod diversa sit ratio in renunciatione bonorum, & beneficii: quod bonorum renunciationi potest adici conditio pro libito renunciantis, possuntque ea ad tempus dari. *l. 2. §. si pecunia. vbi DD. ff. de donationibus. cap. final. de pactis. cap. quam periculosum. 7. quest. 1.* Atque admittitur renunciatio statim vacat beneficii. *cap. in presentia, de renunciatione.* nec potest confecti ad tempus, sed in perpetuum. *cap. ex frequentibus, de insti.* At si decretum hoc procederet in beneficii renunciatione, ea habitura erat conditionem, si profectio sequatur, & ea non sequata reddendum esset beneficium renunciantis; ac proinde collatio esset ad tempus.

Alij autem censent intelligi hoc decretum in renunciatione beneficii ecclesiastici, & ideo renunciantem illius factam absque solemnitate huius decreti esse irritam: tum quia est simoniaca, eo quod habeat conditionem, si profectio sequatur; tum etiam, quia esto non esset simoniaca, est tamen temporalis, si contingat novitium egredi. Ita docent Vega 2. tom. summa. c. 10. casu 3. Manuel 2. tom. summa. cap. 7. num. 2. & quest. regular. c. 6. quest. 37. art. 2. Idem sentit Maiolus *lib. 3. de irregular. c. 6. num. 2.* vbi ait Tridentini ubi statuerit, ne renunciatio beneficii intra annum novitius fieri possit, & renunciationem factam fore irritam. Addit Manuel *eo art. 2.* mentem eius decreti esse, ne novitius possit renunciare huic beneficio etiam biestri proximo profectio: nam cum ea renunciatio debeat esse perpetua, ut probavimus num. praecedenti, si ea valet, incidere in damnnum, quod Concilium cauere intendit; cogere enim novitius profiteri, videns se in perpetuum beneficio destitutum. Quare dicit renunciantem, ut valeat, faciendam esse proximam profectio, quando scilicet iam novitius ad illam accingitur, & est admittis ad monachos, & omnia iura ita parata, ut moraliter loquendo absque dubio profectio sequeretur. Sed idem Manuel *eodem cap. 7. allegat. num. 3.* differentiam constituit inter beneficium, cuius titulo novitius ad ordines facros promovetur, & alia eius beneficia, dicens renunciantem horum valere, quamvis non servetur solemnitas huius decreti: illius autem non valere, quamvis factam cum solemnitate huius decreti, nisi aliunde habeat novitius, unde vivere possit, si religione egressus fuerit, quia haec renunciatio interdicitur aliter facta eodem Tridentino *sess. 21. cap. 2. de reformatione.*

His tamen non obstantibus, exillimo decretum hoc Tridentini habere locum in renunciatione beneficii ecclesiastici, ac proinde illam, ut valida sit, faciendam necessariam esse cum licentia ordinarij, & intra biestri profectio proximum, inelleque renunciantis huic tacitam conditionem, si profectio sequatur. Ducor, quod ex altera parte videatur necessarium dicendum, non relinquere libertati novitij renunciantem beneficij quocumque tempore, prout iure communi sibi integrum erat: tum quia hoc decretum in vniuersum agit de renunciatione; tum etiam, quia eius finis in hac quoque renunciatione eque locum habet, ac in renunciatione bonorum temporalium: non enim minus aufert libertas egressus tempore novitius timore amissionis bonorum, quibus renunciatum est, quam timore amissionis huius beneficii. Ex altera autem parte durissimum videtur, priuare omnino novitium libertate renunciantis beneficio, & cogere, ut professione sequata vacet. Dicere enim, posse illi renunciare proximam profectio, quando moraliter sequetur, non

non vitat absurdum: nam cum adhuc possit non subsequi, manebit novitius spoliatus beneficio, aut humiliori timore cogetur profiteri. Praeterea, quia ratio, cui opposita sententia innititur, nihil omnino probat: quia est non licet renunciantis conditionem aliquam non tacite subintellectam apponere; at conditiones, quae tacite ex iuris praescripto insunt, optime admittit beneficii collatio, atque ea conditione deficiente est temporalis; ut collatio beneficii curati facta non Sacerdoti eam habeat conditionem, ut si intra annum ad sacerdotium promoueat, & perpetuam esse collationem pendet ex ea conditione: vacat enim elapso anno ea non impleta. *cap. licet canon. de elect. in 6.* & collatio beneficii curati habenti aliud simile, habet iure ita statuto tacitam conditionem, si acceptans dimittat prius statim ubi posterius pacifice possederit, & alia utrumque vacat, extrauag. Ioann. XXI. *electa. b. l. 5. qui vero, de prac.* Nihil ergo absurdum est, si renunciatio beneficii a novitio facta intra id biestri habeat tacitam conditionem ex praescripto huius decreti Tridentini, si profectio sequatur, & ex hac conditione pendere eam esse perpetuam. Atque ita sustinet Flaminus *de resignat. benefic. lib. 3. quest. 13. num. 5. 6. & 7. vbi addit, Episcopum non debere conferre illa beneficia vique ad professionem: & utrumque saepe respondisse Congregationem Cardinalium, Monal. *conf. 143. num. 2. vol. 2.* idem tenet Thomas Zerola *in praxi Episcopali. 1. part. verb. monachi. §. vltim.* Credo autem quamvis Episcopum non debeat conferre id beneficium ante professionem, ac collatum esse reddendum novitio egredienti tanquam conditione professionis, sub qua facta est, deficiente.*

39 Quod si queras, cuius interim sint fructus a die, antequam sit admittis renunciatio a superiore. Respondet, esse renunciantis, quia nondum amisit dominium, ac possessionem beneficii. *cap. quod in dubijs. & cap. ad mores de renunciat. cap. si quis vero. & cap. si quis presbyter. 7. quest. 7.* & similiter erunt sui ratione boni fidei, dum renunciatio est admittis per superiorem, ipse tamen renunciantis ignorat, in quantum ex eis est factus locupletior, vel non exerat. Nam extantes sunt restituendi successori, & similiter consumpti, in quantum ex eis factus est locupletior: at postquam scit esse admittis, fructus non sunt sui, sed successoris, ut haec omnia latissime multis citatis probat Barboza generaliter in omni renunciatione. *l. duor. in princ. ad numero 45. vsque ad 49. qui explicat num. 49.* alias esse in mala fide, ex quo qualitercumque scit esse admittis, quamvis non ei intimentur literae admissionis, seu prouisionis illius beneficii. Quare si nondum collatum sit alteri beneficium, quando ipse egreditur religione, erunt sui omnes fructus percepti tanquam legitimi successoris, vel tanquam vacantis possunt expendi in Ecclesiae utilitatem, iuxta *cap. quia sepe, de elec. in 6.*

40 Quod si beneficium illud sit, cuius titulo initarius est factus ordinibus iduirijs; Flaminus *ea quest. 13. n. 9.* dicit non admittendam renunciantem, nisi habita profectio certitudine; quid autem sentiat Manuel, retuli num. 35. Verum exillimo posse quoque illi renunciantis cum solemnitate huius decreti, sicut & alius beneficii, est aliunde non suppetat victus illi novitio, dummodo fiat mentio eius titulo initarius esse novitium, ut iubet Tridentini *sess. 21. de reformatione. c. 2.* Ratio est, quia habet tacitam conditionem ea renunciatio, si profectio sequatur, & ea non sequata, reddatur novitio; ac proinde in nullo euentu deerit victus illi.

41 Ex his deducitur primo, minus bene fuisse Manuel. *tom. 2. summa. cap. 7. num. 3.* dum dixit, renunciantem patrimonij, cuius titulo novitius ad ordines est promotus, non posse fieri seruata solemnitate huius decreti, nisi aliunde is habeat victum. Sed id non esse verum constat ex ratione tradita num. praecedenti.

Secundo deducitur, correctum esse quod de iure communi diximus cap. praecedenti, nempe, integrum esse novitio renunciare suis bonis quocumque novitius tempore. Constat ex dictis n. 38.

Maior autem difficultas est, an hoc Tridentini decretum habeat locum in officiorum publicorum temporalium renunciatione, ut si hic novitius sit decurio, vulgo dicitur *quarto, & Iurado*, aut tabellio, & sic de similibus, quibus necessarium iuxta leges regias renunciantum est; atque non praemissa renunciatione intra certum tempus ante possessoris mortem amittitur omnino officium. *l. reg. 14. tit. 3. lib. 1. recopil. & l. 17. tit. 22. lib. 2. & in pragmat. noua de horum officiorum renunciatione, & posteaquam Rex admittit officionem, & titulum, praestat titulum illi, in cuius fauorem renunciat, nec ad illud potest redire renuncians, nisi iterum in eius fauorem renunciatio fiat.* Et exillimo id decretum habere locum in horum officiorum renunciatione: quia si non renunciat octavo quoque die, magno exponeretur periculo moriendi non praemissa renunciatione ante tempus mortis debitum, & sic profus amitteretur officium illud, nec obtineret intentum huius decreti: & ideo non est credendum, id decretum loqui de huiusmodi renunciationibus. Atque ita censuræ viti docti; & intelligendum id est in renunciationibus confidentialibus, quae solum in eum sine sunt, ne officium amittatur, non vero ut statim officium transferatur in eum, in cuius fauorem sit renunciatio. Nam si ad transferendum verè officium fiat, seruanda sunt in ea renunciatio solemnitates huius decreti, & non debet admitti renunciatio, ut absolute fortitur effectum, nisi cum conditione, quam Concilium requirit, scilicet, ut sequatur profectio.

Potest autem novitius dupliciter sibi consulere, ne si ipsum egredi contingat, maneat officio spoliatus. Priori modo, & facilius, non praesertando renunciantem Regi, ut officium in alium transferat, donec novitius profiteatur, eo autem profectio praesentetur, sicut non solet praesentari renunciatio secularium vique ad renunciantis mortem. Posteriori modo, si permittat in alterum transferri facta sibi confidentiae scriptura, qua is, in cuius fauorem renunciat, constituitur se in confidentiam recipere, obligatque se ad renunciantem iterum in fauorem novitij egressi a religione.

Vltimo dabitur de aliis renunciationibus. Vela- *scus de partu. cap. 16. a num. 28.* tres alios renunciantis modos proponit, in quibus ait non esse necessariam solemnitatem huius decreti. Primus est, si pater, vel mater, vel fratres ingredientis religionem pacificauerunt cum monasterio, ut renuncietur legitime, & omnibus ingredientis bonis promissa certa quantitate post ingredientis professionem tradenda; & quamvis Vela- *scus num. 52. fin.* aliter omnes modos renunciantis praedictos non esse tutos, si non fiant cum solemnitate huius decreti: ego tamen in hoc renunciantis modo nihil periculi inuenio, quia Tridentinum de sola novitij renunciantio loquitur. At in hoc casu novitius non renunciat, sed solum monasterium iuri, quod ad illius bona, si de illis non disposerit, acquirat per professionem, quae renunciatio nihil profus novitio nocet, nec liberum eius ingressum impeditur: enim ipse renunciantio non consenserit, potest libere totius novitiatu tempore restari, & biestri ante professionem in fauorem cuiuscumque renunciare.

Secundus modus est, ut ingredientis religionem in ipso actu testandi parentum consentiat se exheredari ob aliquam iustam causam ibi expressam. Hunc tradit Vela- *scus eodem cap. 16. a num. 33. vsque ad 40.* sed iure optimo num. 52. fin. aliter eum non esse tutum, quia si consensit exheredationi taliter praestetur, ut sit irrevocabilis, praesteturque post ingressum in novitiatum, manifestum est, nullius fore momenti non seruata huius decreti

decreti forma, quia est renunciatio iuris competen- tis ad hereditatem futuram: si verò præstetur ante ingressum in nouitium, subdetur varietati opinio- num, quam retulimus num. 3. & 4. vbi discussimus, an decretum Tridentinum loquatur de renunciacionibus fa- ctis ante ingressum.

47 Vltimus modus est, vt renunciet ingrediens religio- nem hereditati futuræ in fauorem parentum, vel si fiat in fauorem fratrum, aut aliorum de consensu parentum perseverantium in consensu vsque ad mortem, & cum ceteris solemnitatibus iure petitis. Hunc tradit Vela- scus eo cap. 16. num. 41. vsque ad 51. sed iure optimo dicit num. 52. non esse tutum, & cum sit quoque hoc renun- ciare futuræ hereditati, dicendum est proflus quod num. præcedenti diximus.

S V M M A R I V M.

An renunciatio, & donatio nouitij facta cum bonis decreti solemnitate, corrumpat mortem nouitij in religione tanquam non sequuta professione referatur quadam sententia. n. 48. Explicatur sententia auctoritatis. n. 49.

An post nouitium, qui renunciauerat, reuocare in testamento eandem donationem. n. 50.

An correctum sit per Tridentinum quod tradebant Doctores circa successorem in bona nouitij ab intestato, vel quando illa tempore vite donata? n. 51.

A quo tempore habeat effectum hæc renunciatio, vt bona tra- dendam sint donatori. n. 52.

An donatio facta monasterio possint ipsi tradi bona ante professionem siue a parentibus, siue a curatoribus, siue à quibuscumque aliis, vel ab ipso nouitio. n. 53.

An sequuta professione, irrita tamen, euaneſcant renunciatio, & donatio ponuntur probantia confirmari. n. 54.

Explicatur sententia auctoritatis. n. 55.

Quid si ea professio irrita approbetur postea, aut transactum sit quinquennium non reclamando? n. 56.

An renunciatio, & donatio facta à nouitio cum solemnitate bonis decreti, possit reuocari ante professionem volente nouitio in illa profecti, & an donatio conditionalis possit pendente conditione reuocari? referatur quadam sententia. num. 57.

Explicatur sententia auctoritatis. n. 58.

Quid sit conditio suspensiva, seu resoluitiva, seu modus. nu- mero 59.

Quid distet inter utramque quoad fructuum acquisitionem. num. 60.

An in dubio presumatur dispositio sub conditione suspensiva, an modalis sub conditione resoluitiva? n. 61.

An conditio posita in Tridentino, vt renunciatio non valeat nisi sequuta professione sit suspensiva? n. 62.

An fructus ante professionem percepti sint eius, in cuius fauorem renunciatum est? n. 63.

48 QVÆSTIO tertia. A quo tempore incipiant vim habere renunciaciones, & obligationes nouitiorum, iuxta decretum Tridentinum sess. 25. de regular. cap. 16. Circa quod potest primò dubitari, an corrumpat renunciatio, vel obligatio facta à nouitio in fauorem monasterij, vel cuiuscumque cum illius solemnitate, si contingat cum mori ante professionem. Et videtur non corrumpere, sed firmam omnino manere; quia licet ibi dicatur renun- ciacionem hanc non aliis intelligi fortiori suum effe- ctum, nisi sequuta professione: tunc cum finis eius decre- ti sit conferre libertati egressus nouitiorum, ea condi- ditio, nisi sequuta professione, idè videtur esse ac si dic- ceret, nisi permanente nouitio in religione. Ex eo enim quod post mortem non sint reddenda bona heredibus nouitij, non impeditur libertas egressus. Cum ergo bona permanent in religione, videtur fortiori effectum prædictæ renunciatio, seu obligatio. Et confirmatur ex doctrina, quam tradidimus lib. 4. huius tractatus. cap. 23.

num. 26. vbi tradidimus ex multis probantes quoribus conditione æquipollentem adimpleta, idem proflus effe- ctus intencus à disponente subsequitur, satis effe- cam æquipollentem impleti, quia censetur impleta iuxta virtualem disponentis mentem collectam ex eius sine. Et confirmatur, quia in fine illius decreti con- cluditur, abeuntibus nouitis omnia restituenda. At si idem sentiret de morientibus, explicaret. Atque hanc partem tenet Paulus Fuf. de vñiuatione Episcoporum. lib. 2. c. 15. n. 67.

Sed dicendum est, manere irritas renunciaciones, 49 & obligationes. Ducor primò, quia etiam attentio iure antiquiori res erat fati dubia, an expressa donatio nouitij facta monasterio reuocaretur morte sequuta intra probationis annum. Et erat satis probabile reuocari eo ipso: cum tamen nullibi statutum reperitur, eam donationem reuocari non sequuta professione; sed ex præsumpta renitencia voluntate id colligebatur. Ergo cum ea conditio sit in hoc Tridentini decreto expressa, tenendum est, ea non impleta, sed sequuta morte ante professionem, corrumpere donationem illam, & renun- ciationem. Secundò, quia verba, non aliter, non aliis, quibus vitur hoc decretum, sunt adeo prægnantia, vt non patiantur dispositionem contrahentis recipere ali- quem alium intellectum, vel modificationem separa- tam à verbis, vt tradunt alii citatis Iason conf. 86. num. 16. vol. 3. Menoch. conf. 921. num. 36. vol. 10. & idè non sufficere videtur sit in æquipollenti impleantur. Et per hæc patet solutio ad contrarium rationem. Et idè vi- detur velle Tridentinum ita conferre libertati nouitiorum, vt quacumque ex causa non profectur, ha- beant liberam de illis bonis, quibus renunciant, dis- ponent facultatem. Et confirmatur, quia morientes dicuntur abeuntibus, iuxta illud Terentij in Phormione; ea mortem obit, & de medio obit. Atque idè hanc partem sustinet Nauar. lib. 3. conf. in 1. edit. tit. de statu regularium. toto conf. 1. in 2. tit. de successione ab intestato. toto conf. vltim. Passarellus dicens sibi respondisse Congregationem Cardinalium in priuilegio. Minorum. cap. 37. Hondedeus conf. 94. num. 8. vol. 1. & conf. 73. num. 16. vol. 2. Guierrez quest. canon. lib. 2. cap. 1. num. 107. & 108. Manuel quest. regular. como 2. quest. 47. art. 12. & como 1. summa. in 2. edit. c. 90. num. 6. Vega como 1. summa. cap. 91. in casu 4. Emmanuel Sà summa. verb. religio. non. 7. Sorbus in compendio priuilegiorum Mendicantium, verb. nouitius. pag. vltim. in suis annotationibus. vers. & hinc deinde. Molina como 1. de iust. disputat. 140. col. 1. vers. de alius ergo. Confectus in pri- uilegio Mendicantium, in notabilibus postis post Bullas Apostolicas. tit. 13. c. 13. Thomas Zerola in praxi Episco- pal. part. 2. verb. moniales. dub. 11.

Hinc deducitur primò, quamuis prædicta renuncia- tio, & donatio sint irrevocabilia, si sequatur professio, ita vt nec ante illam possint à nouitio reuocari, vt dicemus infra, posse tamen reuocari testando, vt habeat euentum reuocatio casu, quo nouitius moriatur ante professionem, quia cum in eo euectus cesset valor prio- ris renunciacionis, aut donationis, est perinde, ac si facta non fuisset. Ergo integrum est nouitio de iis bonis aliter disponere in euentum mortis ante professio- nem, quod bene docet Manuel duobus locis allegatis num. præcedenti. Nec hæc dispositio indiget sollem- nitate huius decreti, cum sit vltima voluntas. Nec enim potest se obligare irrevocabiler, ita vt non sequuta professione per mortem, vel alio modo, non liceat ei variare; quia Tridentinum eo decreto statuit nullam obligationem nouitij vim habere, nisi sequuta profes- sione.

Secundò deducitur, ablatam esse iam controuersiam 51 à Doctoribus, qui succedat nouitio morienti ab inte- stato; de qua latè egimus. Si enim etiam facta dona- tione expressa monasterio, vel alij, ea donatio redditur irrita nouitij morte, & succedunt venientes ab intestato perinde,

perinde, ac succederent si ea facta non esset, à fortiori idè erit quando nulla donatio, aut renunciatio nouitij præcesserit. Et ita dicit fortè esse Menochius conf. 394. num. 6. & 9. vol. 4. & hodie carere hoc difficultate tradit bene Hondedeus conf. 73. num. 16. vol. 2. Atque similiter est correctæ limitatio, quam iure communi approbauimus supra, scilicet, non perire ea bona ad hæredes ab intestato, sed ad monasterium, quando in ipso ingressu contulit nouitius ea monasterio: tum quia si ea donatio non fuit facta cum solemnitate huius decreti, nempe, bimestri ante professionem, & de licentia ordinarij, est omnino nulla, iuxta dicta supra; & sic per- inde est, ac si facta non fuisset: si verò cum hac sollem- nitate, corrumpit quodcumque etiam per mortem non sequatur professio, vt ex tot authoritatibus diximus num. 49. Et idè bene dixit Manuel ibi allegatus, succedere venientes ab intestato non aliter quam si ea renunciatio, aut donatio facta non fuisset; & Molina como 1. de iust. disputat. 140. col. 1. vers. de alius ergo, dicit per Tridentinum esse correctam hanc limitationem. Si autem ea donatio facta fuisset ante ingressum, & non contemplatione ingressus, vt præsumitur quando longè ante ingressum facta est, non succederent hæredes ad intestato, quia illa ab initio fuit firma, quia de his non loquitur Concilium, vt probauimus num. 2. & bene docet Manuel quest. regular. como 2. quest. 80. art. 2. sta- tum in principio. Sed si facta fuisset contemplatione in- gressus, at ante nouitium, iuxta sententiam, quam retulimus num. 4. dicentem, Tridentinum non loqui de hac donatione, erit locus opinionibus relatis supra in ea limitatione, an sicut ea donatio conferretur reuocata egressu nouitij, tanquam facta intuius ingres- sus, ita censetur reuocata non sequuta professione per mortem. Vbi tanquam probabilis sustinimus non reuocari, atque ita non succedere hæredes ab inte- stato.

51 A quo autem tempore habeat effectum hæc dona- tio, vt bona tradenda sint donatorio, an scilicet expe- ctanda sit mors naturalis profecti, vt interim habeat monasterium, diximus supra c. 3. n. 60.

52 Sed dubitabis, an donatione hac facta in monasterij fauorem sequata forma Tridentini, nempe, de licentia ordinarij, & bimestri ante professionem, sint statim bona donata tradenda monasterio. Et videtur statim traden- da; quia Tridentinum eo cap. 16. in fin. dicit nouitius ab- euntibus ante professionem omnia restituenda, quæ sua erant: ergo supponit tradita monasterio, aliàs nihil restituendum esset. At existimo non posse tradi mona- sterio vsque ad professionem, quia in eo cap. 16. postquam dictum est de renunciacione nouitij permissa, sic ad- dicitur: sed neque ante professionem, excepto vltimo, & vestitum nouitij, vel nouitia illius temporis, quo in probatione est, quocumque præcesserit à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio aliquod ex bonis eiusdem tributum, ne hac occasione discedere nequeat, quod totum, vel maiorem partem substituta sua monasterio non possidet, nec faciat, si discesserit, id recuperare possit. Et ratio hic tradita militat aequè, si facta ea renunciacione tradantur statim bona. Et nec ipsa nouitia possident ea bona, nec quicquid extranei possidentes possunt dare monasterio, quia Tridentinum gratia exempli, & frequentioris vius explicuit non data nouitij bona à parentibus, vel propinquis, nec eius curatoribus, & sic non ad restringendam decisio- nem; quod & denotat ratio ibi tradita, ne hac occasione, quæ æquè militat, à quocumque tradantur bona. Nec obstat ratio in contrarium adducta, quia multa possunt esse in monasterio licite tradita, vt pertinentia ad nouitiz vestitum, ornatum cubilis, & lecti, quæ omnia

reddenda sunt professione non sequuta, & si quid illi- cite contra id decretum sit monasterio datum.

Secunda difficultas circa idem decretum Tridentini est, an sequuta professione, irrita tamen, ita euaneſcant renunciatio hæc, & donatio à nouitis facta, sicut euaneſcerent professione non sequuta: Quidam possent dicere validam fore donationem, & renunciacionem, quan- do donans, aut renuncians nouit professionem esse nullam, vt ita se habere diximus artendo iure antiquo cap. 1. num. 29. quod non corrigitur per hoc Tridentini decretum, quippe vt illi satisfiat, sufficit profes- sionem etiam irritam fieri, quando quis conficius vitij renunciat, aut donat, quia ne ex malicia sua commo- dum reporter, non datur auxilium legis illi, qui contra legem fecit. regul. fructu. de regulis iuris in 6. non dubium. C. de legibus.

Sed existimo exigi in eo Tridentini decreto ad ren-unciacionis, & donationis cum illius solemnitate factæ firmitatem, sequi professionem validam. Quia Tri- dentinum perit sequi professionem, & verba sunt in- telligenda cum effectu, & perinde est actum non fieri, & esse nullum, vt hæc multis Doctoribus allegatis confirmauimus lib. 3. de matrimonio. disput. 3. tota num. 5. Præ- terea, quia Tridentinum consulere voluit libero, ac licito egressui religionis nouitiorum: at dum profes- sio est irrita, profectus est verò nouitius, & licitè egredi potest. Ergo non sunt firmæ ea donatio, & renun- ciatio. Nec obstat ratio contraria, quia præponeret libertas egressus nouitij, cui omnino Tridentinum con- sulere voluit, quacumque ex causa fuerit professio ir- rita. Atque ita docent Manuel 1. como summa. cap. 7. num. 6. Ludouicus Lopez bene explicans, est sciens profes- sionem nullam donari, lib. 2. de constitutionibus. cap. 59. quest. 3. notab. 6. & supponunt omnes Doctores allegan- di num. sequenti.

Hoc tamen temperant aliqui, nisi professio sit irrita defectu legitime ætatis: tunc enim aiunt professio recla- mante intra quinquennium, non valitatem renun- ciationem, sicut & professio reuocatur. Si verò intra quin- quennium non reclamauerit, sicut nequit nouitius al- legate professionem fuisse irritam, vt decernitur in Trident. eadem sess. 25. de regular. cap. 19. sic nec donatio- nem aut renunciacionem potest reuocare. Ita docent Spino seculo testamentorum. glof. 12. principali. num. vltim. Vega 1. tom. summa. cap. 91. casu 4. Manuel quest. regular. 2. como quest. 47. art. 11. & como 1. summa. in 2. edit. cap. 90. nu. 5. & como 2. cap. 7. num. 6. qui in hoc vltimo loco addit, firmam quoque reddi eam renunciacionem, si obtenta legitima ætate ratificauerit nouitius ille priorem profes- sionem irritam. Sed hanc limitationem non approbo, quia renunciatio huiusmodi profecti fuit nulla, vt- pote que non facta fuit cum solemnitate huius decre- ti petentis fieri bimestri proximo professioni, & com- muniter in ætate apta ad profectum post id bimestre, vt probauimus in hoc c. num. 7. Ergo conualeſcere ne- quit sequuta postea legitima professione sine expressa, siue tacita, per quinquennij lapsum non reclamando. Quare hæc limitatio nullatenus potest habere locum, quando professio est nulla ratione defectu legitime ætatis ad profectum: cum tunc etiam deficiat legiti- ma ætas ad renunciandum. At potest habere locum quando professio est nulla ea ratione, quod non inter- ger annus nouitatus transierit, vt si fiat renunciatio transactis decem nouitatus mensibus, quo tempore fieri debet, & legitima ætate, & postea professio fiat nondum finito nouitatus anno, vel quia metu facta, vel aliis de causis: tunc enim cum renunciatio ab in- itio valuerit, eiuſque firmitas pendat à professione vali- dè emissa, quamuis professio fuerit initio irrita, & sic non confirmabit renunciacionem, cum tamen ea adhuc in suo pristino valore perseveret, confirmabitur vtique quoties illa professio ratificata fuerit alia professione siue

sine expressa, siue tacita valida, siue fiat ante quin-
quennium, siue post. Et cum lapsus quinquennij non
verè inducat professionem talem, quando defuit ani-
mus ratificandi, sed solum præsumptam in foro externo
(vt probauimus lib. 7. de matrimonio. disp. 37. num. 9. in
qua disputatione latissime egimus de hoc quinquen-
nio) ita renunciatio, quæ renunciatio sequitur, ab il-
laque dependet, non erit tunc firma in foro conscien-
tiæ, sed quoad solum forum externum præsumptionem.

57 Tertia difficultas est, an sicut renunciatio, & donatio
à nouitio facta cum solemnitate huius decreti reuo-
cantur non sequuta postea professione, possint quoque
reuocari ab ipso nouitio volente in religione perseuerare.
Menocho. conf. 388. vol. 4. loquens de quadam dona-
tione, quam mulier ingressura in nouitium fecit cum
hac clausula, vt non aliter sortiretur effectum, nisi se-
quuta professione, defendit à num. 19. illam esse condi-
tionalem, & n. 3. 4. & sequentibus tuetur, etsi ea esset va-
lida, posse tamen illam reuocari ante professionem. Du-
citurque, quod id distet inter contractus onerosos condi-
tionales, & gratiosos, inter quos numeratur donatio,
vt illi reuocari nequeant pendente conditione, hi autem
possint, idque probat ex doctrina Baldi l. si quis iusurandam. 1. n. 1. C. de rebus creditis. vbi hæc ait: facti sunt, ex
quo nondum est percipit ius quæsitum alteri, & sic re integra
potest quis reuocare. Quæ doctrina nil ad hoc probandum
conferit, quia æquè probaret de contractibus condi-
tionalibus onerosis, de quibus ipse id negat. Quare doc-
trina Baldi accipienda est, quando nec in spe est ius
perfectè quæsitum, vt contingit in quocumque contra-
ctu, etiam absolutum nondum ab altera parte acceptato.
Referet etiam pro hac sententia Cephalum conf. 312. nu.
137. & 138. vol. 3. qui id non dicit, sed tantum air dona-
tionem conditionalem non obligare deficientem condi-
tione: quod verissimum est, & certissimum. Sed huc
pari fauet Alex. conf. 40. num. 3. vol. 1. vbi ait tunc necuti
contractum licere pendente conditione retrocedere,
quando contractus est celebratus gratià virtutis: cum
ergo donatio non computetur inter hos contractus,
vt pote quæ gratià solius donatarij fit, licet recedere
pendente conditione. Quare Menochius idem diceret
in renunciacione, & donacione huius nouitij renun-
ciantis, aut donantis iuxta formam Tridentini, vt pote
quæ habet similem conditionem, vt non aliàs fortia-
tur effectum, nisi professione sequuta, cui sententiæ
fauent Doctores afferentes stando in iure antiquo do-
nationem factam à nouitio in religionis ingressu, nec
reuoctam, non redire ad heredes ipso moriente in
religione, sicut nec proficiente, quamuis rediret, si egre-
deretur, ob tacitam conditionem, quam habet, si adit
perseuerantia in religione: vbi cum addant eam parti-
culam (nec reuoctam) aperte videntur sentire eam do-
nationem potuisse reuocari ante euentum conditionis.
Hi sunt Abbas cap. in presentia. num. 68. de probat. & ibi
Patri. num. 187. Syluest. verb. religio. 3. quæst. 12. Angelus
verb. nouitius. num. 11. & ibi Armilla numero 17. Tabiena
quæst. 12. num. 13. Gutierrez quæst. canon. lib. 2. cap. 1. n. 101.
Menocho. conf. 398. num. 3. vol. 4. & de præsumpt. lib. 6.
præsumpt. 84. num. 3. Azor. tomo 1. instit. moral. lib. 1. cap. 3.
quæst. 3. ergo idem sentirent in nostro casu, cum famili-
ar donatio hæc tacitam conditionem habeat, si pro-
fessio sequatur.

58 Ceterum existimo nulla ratione posse reuocari.
Dicitur, quia si ea donatio esset reuocabilis vsque ad
professionem, postea quocumque tempore nouitatus
fieri nulla illius decreti solemnitate posita, vt proba-
uimus num. 1. 4. & ideo peti Tridentinum eas solemnita-
tates, quia statim est donatio irrevocabilis, nisi deficiat
conditio. Secundo dicitur, quod minus verum sit do-
nationem conditionalem posse pendente conditione
reuoctari: eius enim oppositum in terminis donationis
loquentes tradunt Angelus verb. donatio. num. 46. Syl-

uest. verb. donatio. 1. quæst. 1. §. initio. num. 19. Tabiena verb.
nouitius. num. 12. Couar. dicens esse probatissimi iuris lib.
1. variarium. cap. 14. num. 16. paulo post medium. Cephalus
conf. 312. num. 18. & 19. vol. 3. Molina tomo 2. iust. disp. 285.
concl. 4. Atque militat eadem ratio in omnibus contra-
ctibus conditionalibus, ob quam nequeunt pendente
conditione reuocari, nempe, quia ex contractu condi-
tionali non minus oritur obligatio in spe, hoc est, in
euentum conditionis, quam ex contractu absoluto,
& puro obligatio absoluta, & in re, cum vtique con-
tractus sit in suo ordine, & gradu perfectus. Nec ex-
tremo Doctores allegatos numero præcedenti in fine,
sensisse donationem illam posse reuocari: sed tantum
ponderarunt non esse reuoctam, vt cenfetur noui-
tius in eadem voluntate perseuerasse. Qualiter autem
possit reuocari referendo, diximus num. 50.

59 Vltima difficultas est, cuius sint fructus illorum bo-
norum, quibus nouitius hic renunciavit, quando re-
nunciatio confirmata fuit professione. Verbi gratià, bi-
mestri ante professionem renunciavit nouitius anno
redditi, vel rei alteri fructifera in fauorem monaste-
rij, vel fauorem alterius, instituto extraneum here-
dem, postea transacto bimestri professus est, & sic renun-
ciatio illa confirmata fuit, dubitatur an fructus illius
bimestris ante professionem pertineat ad heredem, si-
cut & reliqua nouitij bona, an potius sint monasterij, vel
alterius, cuius efficitur res illa, cui nouitius renuncia-
uit. Ad huius intelligentiam præmittendum est, dupli-
cem esse conditionem, quoadam suspensiuam, quandam
autem resolutiuam. Suspensiuam est, quæ actum ita sus-
pendit, vt sine vilo effectu penitus maneat antequam
exiit conditio. Resolutiuam autem est, quæ non impedi-
t actum esse purum, nec valore, effectuque eius sus-
pendit: nam actus purus, & perfectus est, at resolutio-
nem, seu irritus reddendus illa conditione deficientem;
quod optimè, & late alios referentes explicat Tira-
quel: de contractu comment. §. 2. glof. 1. n. 74. & l. si vniquam
verb. reuertitur in noua edit. num. 283. C. de reuocandis do-
nationibus. & Menochius conf. 388. a num. 13. usque ad 19.
vol. 4. Quare conditio hæc resolutiuam non proprie
dicitur, sed modus quidam, cum conditionis pro-
prium sit suspendere, & nihil ponere in esse: quare
dispositio facta sub conditione suspensiuam, dicitur con-
ditionalis; at facta sub conditione resolutiuam, dicitur
modalis.

60 Est autem latum discrimen quoad fructuum acqui-
sitionem inter dispositionem verè conditionalem, id
est, factam sub conditione suspensiuam, & modalem, id
est, factam sub modo, aut conditione resolutiuam. Nam si
conditio sit suspensiuam, sicut nec dominium rei donata
acquiritur ante impletam conditionem, ita nec fructus
acquiruntur ante impletam conditionem retrotrahatur
illis. Verùm autem impleta conditione retrotrahatur
dominium illud? Affirmat retrotrahit Dinius reg. 1. num.
42. de regul. iuris, in 6. Atque nonnullis distinctionibus
vniuntur aliqui, quos refert lafon. l. si is, qui pro emptore.
num. 312. ff. de usufructu; at Bar. lib. num. 47. & l. si sitius,
in princip. ff. de verb. obligat. modicus tultinet non retro-
trahit quoad dominium, & fructuum acquisitionem.
Quando autem legatum, aut donatio est sub modo,
aut sub conditione solum resolutiuam, nemo ambigit,
fructus illius legari perinde statim deberi, ac si fructus
legatum esset, quia cum nec modus, nec conditio illa
suspendat, est reuera legatum illud absolutum, & pu-
rum, ac statim dominium transit in legatarium, & pro-
inde fructus ipsi dominium illud sequentes. Quod au-
tem controuertitur est, quando resolutiuum legatum il-
lud, eo quod conditio resolutiuam impleta non sit, an
resolutiuum cum fructibus medio illo tempore perce-
ptis? Aliqui enim affirmant, quos refert Molina lib. 2.
de primogeniis. cap. 12. num. 19. & vltra illos id tenet Gre-
gorius Lopez l. 21. verb. seruius. c. 9. par. 6. Sed hæc opi-
nionem appellat falsam Molina eo num. 19. th. c. hoc
distare

distare inter dispositionem puram, sed resoluendam
sub conditione, & inter verè conditionalem, quod in
hoc posteriori casu non impleta conditione fit res cum
fructibus resoluenda, quia legatarium nullo tempo-
re eorum dominus fuit, nec illos acquisiuit: in priori
autem, cum ante resolutum contractum, eo quod con-
ditio impleta non esset, fuerit verus dominus rei, & fructus
acquisierit, illos sic retinebit. Quam etiam sententiam
probat Tiraquel. alios allegans l. si vniquam. verb.
reuertitur. num. 283. C. de reuocandis donationibus. Mancha-
ca in controuersis vsu frequent. lib. 3. cap. 49. num. 1. Molina
tomo 1. de iust. disp. 208. col. 7. vers. quia ergo, id bene sic li-
mitans. Dupliciter potest esse conditio resolutiuam. Prio-
ri modo, vt eo ipso quod conditio non impleatur, do-
natio, aut legatum rescindatur, & deinceps non valeat,
& tunc fructus medij temporis pertinent ad donata-
rium, vel legatarium, solumque amittit rem ipsam le-
gatam, aut donatam. Posteriori modo, ita vt donatio,
aut legatum ita reuocentur, quasi à principio facta non
fuerint, & tunc tenetur legatarius non impleta condi-
tione restituere rem cum fructibus.

61 Hinc deducitur, dispositionem in dubio præsumi
potius modalem, quam conditionalem, quia prior est
fauorabilior. l. ea conditio. ff. de rescindenda venditione.
Item, quia conditio dicitur esse facti. l. qui heredi.
ff. de conditionib. & demonstrat. At que sunt facti, non
præsumuntur. l. in bello. §. facta. ff. de cap. & postlim. & late
Menocho. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 14. & tradunt
Bar. Bald. Paulus, Alex. lafon. Decius, quos referunt, &
sequuntur Mantica de coniecturis ult. volum. lib. 10. tit. 5.
num. 12. & 13. vbi & alios refert Molina lib. 2. de primogen.
cap. 12. num. 9. Padilla l. cum motu. n. 8. C. de transact. Pere-
grinus de fideicommiss. vti. 11. numero 144. Hieronymus
Gabriel conf. 5. numero 4. vol. 1. Menoch. allegans Oldra-
dum, Ruinum, & Tiraquellum de præsumpt. lib. 4. præ-
sumpt. 17. §. num. 2. & 15. Ludouicus de Casanate conf. 9.
num. 14. volum. 1.

62 Punctus ergo præsentis difficultatis eò pertinet, an
conditio illa posita in eo Tridentini decreto, vt re-
nunciatio effectum non habeat, nisi sequuta profes-
sione, sit suspensiuam, an potius resolutiuam: Et videtur
resolutiuam, quia cum verba dubia sint vtam ex illis con-
ditionem importent, iudicanda potius est conditio re-
solutiuam, & sic dispositio modalis, iuxta tradita num.
præcedenti. Ceterum dicendum est, conditionem
illam esse suspensiuam, vt constat ex illis eius decreti
verbis ibi, ac non aliàs intelligatur effectum suam ferri,
nisi sequuta professione. Quippe huiusmodi verba con-
ditionem suspensiuam important, vt optimè probat
Menocho. conf. 388. num. 19. vol. 4. quia significant omnem
donationis effectum fuisse in suspensio positum, atque
ita interim nullum effectum obtinere; quod est pro-
prium conditionis suspensiuam, quæ nihil ponit in esse:
& illa verba, de non aliàs, &c. respiciunt tam præsens,
quam futurum tempus, atque ita ab initio impediunt
effectum, sicut perfectionem ipsius donationis: non
enim fuit dictum, quod si non emitteret monasticam
professionem, non valeat, nec reuocata dicatur donatio;
hæc enim esset conditio resolutiuam: sed dixit quod ef-
fectum non habeat, nisi sequuta professione, atque ita
est suspensiuam. Sic in simili casu considerat Tiraquel. in
l. si vniquam. verb. reuertitur in noua edit. n. 283. C. de reuo-
cand. donat. vbi hæc ait. Multum inter se quibus verbis res
agatur. Nam si ita actum est, vt persiciatur venditio, nisi mel-
lior conditio offeratur, non est pura venditio, sed conditionalis,
ideo nec usufructus emptor. nec ad eum fructus pertinent, sed si
ita actum est, vt meliore oblatu conditione, ab ea discedatur, erit
pura venditio, omne sub conditione resolutiuam: quo casu emptor
& usufructus, & fructus, & accessiones lucratur.

63 Hinc deducitur, eum in cuius fauorem nouitius ille
renunciavit rei prædicte fructifera, non lucraturum
fructus illius medij temporis, à renunciacione vsque
Summa Th. Sanchez. par. 111.

ad professionem, sed solos fructus à tempore professionis
perceptos, quia tunc impletur conditio, & incipit esse do-
minus rei illius, quod secus esset si conditio illa in re-
nunciacione subintellecta iuxta decretum Tridentini,
non esset suspensiuam, sed solum resolutiuam, quod con-
stat ex dictis num. 60. Cuius autem sint fructus illi,
constabit ex dicendis.

SVM MARIVM.

Duplicem solemnitatem peti Tridentinum, vt valeat renun-
ciatio nouitiorum. n. 64.

An sufficiat licentia Episcopi nondum consecrati, aut nondum
confirmati. n. 65.

Quid de licentia Archiepiscopi, cui nondum est collatum pal-
lium? n. 66.

Quid de licentia Capituli sede vacante. n. 67.

Quid de licentia habentium iurisdictionem quasi Episcopa-
lem, & de licentia Archiepiscopi in diocesi suffraganeæ
n. 68.

Quid de licentia vicarij Episcopi, aut vicarij Capituli sede
vacante? n. 69.

Quid de vicario habente iurisdictionem Episcopalem? nu-
mero 70.

Quid de vicario Episcopi nondum consecrati, vel Archiepisco-
pi nondum recepto pallio? n. 71.

Quid de vicario foraneo, & quando talis dicatur? n. 72.

An possint hi omnes delegare facultatem huius licentia conce-
denda? n. 73.

An Prelati regulares possint eam facultatem concedere in mo-
nasterijs exemptis? n. 74.

An in aliquibus religionibus sit vsu receptum non exigi licen-
tiam Episcopi? n. 75.

An ea licentia debeat esse in scriptis? n. 76.

An sit sit ea licentia petita, etsi non obtenta? n. 77.

An necessario præcedere debeat renunciacionem? n. 78.

An sit sit licentia tacita habita ex ratiobatione de præsen-
ti, aut futuro? n. 79.

An necessario fieri debeat renunciatio bimestri integro ante pro-
fessionem? n. 80.

An ia bimestre debeat esse mathematicum, & de momento ad
momentum numerandum, & quot dierum, & in anno bis-
sextili? n. 81.

An valeat renunciatio tunc facta, si postea differatur professio?
n. 82.

Quando facienda est hæc renunciatio, si Pontifex dispense, vt
nondum exaltis legitima aetate, & anno nouitatus professio
fiat? n. 83.

An nouitio ante finem anni, vel eo finito religionem deserente
sue facta renunciacione sine non, & postmodum regresso de-
beat iterum fieri renunciatio, & quo tempore? n. 84.

64 QVÆSTIO vltima. Quas solemnitates petat Tri-
dentinum in his renunciacionibus, aut donationibus
nouitiorum, vt valide sint. Duplex solemnitas in eo
decreto petitur. Prior est, vt fiat cum licentia Episcopi,
seu eius vicarij. Posterior, vt fiat intra duos menses pro-
fessionis proximos. Ratio autem vtriusque solemnitas
est, vt maiori cum deliberacione, ac libertate renunciatio-
& donatio fiant: quippe iam elapsus est decimus
mensis post ingressum in nouitium, quod sufficiens
tempus est ad deliberandum, an expediat renunciare,
necne. Atque Iudicis præsentia omnem metus præ-
sumptionem excludit. l. finali. C. de eo, quod metus causa,
& cum aliis tradit Menochius de recuperanda possessione,
remedio 1. num. 266. Ideo ad excludendas fraudes, me-
tum, preces importunas, vt bona illa relinquuntur mo-
nasterio, iure optimo petitur licentia Episcopi, aut eius
vicarij.

65 Circa priorem ergo solemnitatem aduertendum est,
sufficere licentiam Episcopi confirmatam, nondum tra-
men consecrati; secus si electus tantum sit, quia à tem-
D d pore

potest confirmationis competunt Episcopis ea omnia, quae sunt iurisdictionis, quale est hoc, vt probauimus lib. 8. de matrimonio. lib. 2. num. 11. & lib. 2. huius tractatus. cap. 1. num. 3. & in simili diximus circa potestatem dispensandi lib. 4. huius operis. c. 38. n. 7.

66 Maior difficultas esse poterat de Archiepiscopo consecrato, qui nondum pallium recepit, an possit concedere hanc licentiam: Quae difficultas generaliter habet locum in omnibus ad iurisdictionem pertinentibus, vt sunt omnes dispensationes, & absolutiones, & similia. Et dicendum est posse, quia tantum interdicitur Archiepiscopo ante receptum pallium cogere concilium, & ea, quae ad ordinem Episcopalem pertinent, exercere, non verò quae sunt iurisdictionis, quae facta confirmatione ante receptum pallium exercere potest, vt diximus loco citato. lib. 4. huius operis. c. 38. n. 9.

67 Eandem licentiam potest concedere Capitulum Sede vacante, quia illud succedit in omnem ordinariam iurisdictionem Episcopis competentem, vt probauimus in hoc tractatu. lib. 2. cap. 11. num. 4. & in simili diximus lib. 4. c. 38. n. 17.

68 Poterunt etiam eam concedere Abbates, & alij Praelati habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, nullique Episcopo subiecti in suis diocesis; non autem Archiepiscopus in diocesi suffraganei. Quia illos gaudere omni iurisdictione, hos autem minimè, probauimus eodem lib. 2. cap. 11. num. 5. & 6. & lib. 4. cap. 38. num. 11. & 19. Quod intellige respectu Archiepiscoporum, nisi Episcopo eam denegante licentiam deuolueretur per appellationem causa ad Archiepiscopum: tunc enim potest Archiepiscopus, vt pote qui in ea causa iurisdictione gaudet, eam licentiam impartiri. Quia in causis appellationis est legitimus iudex. c. 1. de offic. delegat. & c. adu. de offic. ordam. & diximus eo lib. 4. c. 38. n. 12.

69 Rursus eam licentiam potest concedere vicarius Episcopi, quia expressè id dicitur in hoc Tridentini decreto; & quamuis possit aliquis existimare id non posse vicarium Capituli Sede vacante, quod decretum hoc expressum mentionem faciat vicarij Episcopi, qualis non dicitur vicarius Capituli Sede vacante, vt ex Felino reuultum lib. 8. de matrim. disput. 27. num. 33. sed absque dubio dicendum est, id posse hunc vicarium; tum quia eam Felini doctrinam reiecit eodem num. 33. probantes nomine vicarij Episcopi intelligi vicarium habentem iurisdictionem Episcopalem, qualis est vicarius huius Capituli: tum etiam, quia esto ea doctrina esset vera, loquitur de iurisdictione delegata vicario Episcopi, quae quidem cum strictè intelligenda sit, nihil mirum est, si de veri Episcopi vicario accipienda sit. Quare ea doctrina non est extendenda ad ordinariam vicarij iurisdictionem, qualis est haec, vt pote per Tridentinum, quod ius commune constituit, concessa.

70 Quare idè dicendum est de vicariis quorumcumque Praelatorum iurisdictione Episcopali in sua diocesi gaudentium, quia censetur vicarij Episcopi, id est, habentium iurisdictionem quasi Episcopalem, vt in iurisdictione delegata vicarij Episcopi probauimus lib. 8. de matrim. disput. 27. num. 34. Nudum in hac, quae ordinaria est, verum habebit.

71 Et sicut diximus num. 65. posse Episcopum confirmatum, sed nondum consecratum concedere hanc licentiam, & num. 66. posse id Archiepiscopum ante pallij receptionem, similiter idem prorsus dicendum est de eorum vicariis, vt etiam in iurisdictione delegata probauimus ea disp. 27. n. 35.

72 Non tamen integrum erit vicariis foraneis hanc licentiam concedere absque expressa commissione sibi facta, quia cum analogum per se sumptum stet pro famosiori significato, nomine vicarij absolute prolati in hoc decreto solus vicarius generalis Episcopi qui ordinarius est, & simpliciter vicarius appellatur, compre-

henditur, non autem vicarius foraneus, quem delegatum esse probauimus lib. 3. de matrim. disp. 29. num. 10. & vicarius secundum quid appellatur, vt ibidem probauimus, quamuis si vicarius foraneus constituitur ad vniuersitatem causarum in illo loco, & ibi num. 11. factis explicuimus, quando dicatur vicarius generalis, & quando foraneus.

73 Possuntque facultatem huius licentiae concedendae delegare alteri tam Episcopi, & habentes iurisdictionem Episcopalem, quam eorum vicarij, quia cum haec iurisdictione sit in iure communi per Tridentinum constituto annexa perpetuò non persona, sed dignitati, vel officio, horum est ordinaria, & consequenter delegabilis, vt latè probauimus libro 2. de matrim. disput. 40. num. 14.

74 Sed quaeres, an Praelati regulares possint eam facultatem concedere in monasteriis exemptis? Quidam id existimare possent censentes ita intelligi Tridentinum, vt Episcoporum sit eam licentiam concedere in monasteriis sibi subiectis; at in exemptis id pertinere ad Praelatos regulares, sicut ad ingrediendum monasteria monialium Episcopo subditarum, exigitur Episcopi licentia: si autem exemptae sint, Praelati sui regularis, vt tradit Nauarr. comment. 4. de regularibus. num. 60. sic intelligens decretum Tridentini sess. 25. de regular. cap. 9. petens licentiam Episcopi ad ingressum in huiusmodi monasteria. Secundò possent dici, quod Episcopus nulla iurisdictione potiarur in monasteria exempta, sed solis Praelatis regularibus subsint, quod non tantum quoad professos, sed etiam quoad nouitios intelligendum diximus hoc tractatu. Ceterùm dicendum est, in vtrisque monasteriis exigi licentiam Episcopi, vel eius vicarij, nec necessariam esse, nec sufficere licentiam Praelati regularis. Ducor, quia decretum hoc, virtute cuius solius licentia ad hanc renunciationem petita est, solam Episcopi, aut eius vicarij licentiam petit: quando autem aliud voluit, id expressit, vt in dicto cap. 5. petens licentiam Episcopi, vel alterius superioris; & ideo ea doctrina Nauarri, quae verissima est, huius decisioni non obstat. Minus etiam obstat nouitios religionis exemptae non subdi Episcopo, quia id verum est, praeter casus, in quibus Tridentinum eos Episcopi subiecit, vt fecit in hoc cap. 16. & c. 17. sequenti. Et ideo hanc partem sustinet Manuel quæst. regular. tom. 2. quæst. 47. art. 14.

75 Affirmant tamen quidam in aliquibus religionibus ab illi in defectu non petere hanc licentiam ab Episcopo, & ideo in illis non esse necessariam. Sic Manuel 2. tomo summa. cap. 7. num. 3. sin. Vega 2. tomo summa. cap. 50. c. 3. & bene quidem dicunt, si ea consuetudo ita legitime praescripta sit, vt contra hoc Tridentini decretum vires obtinerit. Quare tutissimum est, ne renunciationis valor litigio exponatur, & incumbat monachis probare hanc legitimam consuetudinis praescriptionem, exigere licentiam Episcopi, aut vicarij: maximo enim exponitur periculum, ea non petita, cædendi causa.

76 Haec tunc egimus de potentibus hanc licentiam concedere; superest in hac priori solemnitate tractandum de ipsius licentiae qualitate. Et quidem non exigi licentiam in scriptis, manifesti iuris est, quod Tridentinum nullam scripturam mentionem fecerit; & vbi in scriptis eam obtinendam voluit, id expressit, vt fecit eadem sess. 25. de regularibus. cap. 5. tractans de licentia ad ingrediendum monasteria monialium. Item, quia omnis dispositio potest fieri verbo, nisi lex requirat ad actus valorem scripturam, vt probauimus, adductòque alio simili lib. 3. de matrimonio. disput. 36. num. 10. Quamuis autem ea licentia in scriptis necessaria non sit ad valorem renunciationis, est tamen vtilissimum eam in scriptis obtinere cum notarij subscriptione fidei de ea facientis, vt si forte de eius valore lis moueatur allegato licentiae huius defectu, possit in foro externo fides de illa fieri.

77 Nec satis est petita, sed debet esse obtenta, vt in simili probauimus cap. 13. quia decretum hoc dicit, cum licentia: at non dicitur cum licentia fieri quando ea solum petita est. Item, quia cap. licet, de regularibus. vbi exigitur licentia tantum petita, id exprimitur.

78 Haec autem licentia praecedere debet, quia licet in aliis rebus, vt in testamento profelli dicemus infra, non sit modica difficultas, an sufficiat licentia subsequens: at hic non militant rationes, quae probant sufficere in illo casu licentiam subiequi; quod haec renunciatum non sit actus vltimae voluntatis reuocabilis (vt dici solet) vsque ad mortem, sed statim firmus omnino, & validus sit, & cum ad sui valorem indigeat licentia, ea necessariò debet praecedere, iuxta regulam, quam tradidimus lib. 3. de matrimonio. disput. 35. numero 18. & 24. vbi & numero 19. probauimus licentiam eodem die renunciationis concessam praesumi praecedere, vbi non constat vtra praecesserit: si tamen renunciatum illa fieret sub conditione, si postea Episcopo approbetur, satis erit approbatio superueniens, vt in simili probatum est supra c. 2. num. 29.

79 Atque satis est eam esse tacitam, habitam ex ratiabitione de praesenti, nec sufficit ratiabitione de futuro, quia requiritur ad valorem actus, vt in simili probauimus lib. praecedenti. c. 11. n. 11.

80 Circa posteriorem autem solemnitate petitam in hoc decreto, nempe, vt renunciatum, & obligatio fiant intra duos menses professioni proximis, id obseruandum est, non exigi, vt haec fiant integro bimeltri ante professionem; sed satis esse toto eo bimeltri fieri, quamuis immediatè ante professionem. Constat, quia Tridentinum dicit in eo decreto, intra duos menses proximos ante professionem (nec dixit vt fiat bimeltri ante illam, sed vltimè est particula (intra:)) at facta toto illo spatio, dicitur facta intra duos illos menses. Item, quia finis eius decreti fuit, vt hac maturiori consilio, ac deliberatione ferent. At eo maior est deliberatio, quo longius est nouitiatum tempus, ac professioni propinquius.

81 Immo aliqui existimant eam renunciationem non irritari, si modica distantia ante id bimeltri fiat, quia ea distantia non mathematico modo, sed morali accipienda est. At moraliter loquendo, dicitur intra duos illos menses fieri, quod paulo antè sit. Sic Lælius Zechius de Repub. eccles. iust. tit. de regular. cap. 3. numero 14. limitatione 8. & pro se refert Thomam Zerolam in praxi Episcopali. part. 1. verb. monachis in fin. vbi id satis innuit, quamuis non ita expressè id dicit, sed confusè loquitur. Sed sextimo computandos esse hos duos menses de momento ad momentum, & secundum quod occurrit mensis in Calendario, & quod ex illo mense deficit, accipitur de sequenti, & ita habebit ille mensis triginta dies, vel triginta vnum, vel viginti octo, vt in Calendario occurrit: & si occurrat annus bissextilis, computandum est tempus dieo correspondenti posteriori illi diei. Ducor, quia Tridentinum disponit à quo tempore bimeltri illud incipere debeat, nempe, à die professionis futurae, in quo euentu computatur dies de momento ad momentum, vt occurrit in Calendario, sicut probauit lib. 2. de matrim. disput. 24. numero 15. vbi exemplis id declarat. Insuper petit determinatam ætatem, nempe, eam quae satis est ad proficiendum post bimeltri, vt diximus numero 7. At ea ætas computatur de momento ad momentum etiam in anno bissextili, vt supra dictum est lib. 6. huius operis. cap. 4. num. 4.

82 Nihil autem refert facta semel renunciatione bimeltri illo ante professionem legitime faciendam, vt quia transacto bimeltri est completa ætas, & annus nouitiatum, differri professionem, ex quacumque causa dilatio contingat: adhuc enim valida erit renunciatum, quia cum lex ea, quae frequentius contingunt, spectet.

83 Iam ad ea. ff. de legib. & professio attentò iure, & frequentius fiat completis ætate debita, & anno nouitiatum, decretum hoc petens renunciationem fieri bimeltri ante professionem, intelligendum est de bimeltri proximo tempore, quo regulariter professio fieri debet. Item, quia in hac renunciatione saluatur omnino mens Tridentini, quae fuit, ne temere seruoribus vocacionis ductus nouitius renunciet, sed quando debita maturitate expertus est decem mensibus religionis austeritates. Facit Menochius conf. 388. num. 7. vol. 4. vbi rationem, cur bimeltri ante professionem faciendae sit renunciatum, reddit his verbis. Cum eo tempore iam sint nouitii penè probata, & deliberatio emittende professionis iam manifesta satis appareat casu de renunciatum, hæc ille.

84 Quod si è contrà ex dispensatione Pontificia nouitius nono mense professurus esset, vel minor sexdecim annis, atque ita abbreviaretur tempus professionis iure praescriptum, posset aliquis censere, sufficere bimeltri ante id professionis tempus renunciationem hanc fieri, quia dispensatio quantumvis strictè iuris sit, extenditur ad connexa, vt probauit lib. 8. de matrim. disput. 19. num. 19. Cum ergo ex hoc decreto connexum sit professioni, vt renunciatum fiat bimeltri ante illam, dispensatio, vt fiat professio ante legitimum tempus, extendetur quoque ad hanc renunciationem bimeltri proximo faciendam. Præterea, quia si non posset renunciatum fieri, nisi seruata forma huius decreti, nouitius ille nullo tempore posset bonis renuciare, quia iam decimo mense erit professus. Sed verius credo, non posse renuciare bimeltri illo ante professionem, sed renunciationem debere fieri proximè professioni, vt eodem die, vel praecedenti. Ducor, quod dispensatio non extenditur ad accessoria separabilia, sed ad necessariò inseparabiliter connexa, vt diximus eadem disput. 19. num. 19. & 20. At non est inseparabiliter connexum, vt renunciatum fiat integro bimeltri ante professionem: Tridentinum enim id spatium concedens egit de professione completis legitima ætate, & anno nouitiatum faciendae; ergo ea dispensatio non extenditur ad totum id tempus. Sed quia professio est annexa facultas disponendi ante de bonis, vt pote quod post professionem fieri nequit, dicendum est, dispensationem illam extendi, vt renunciatum fiat ante professionem, etsi non seruato omnino tempore designato per Tridentinum, quia seruari nequit; erit tamen seruandum in quantum fieri potest, facta renunciatione proximè professioni; credendum enim est, Pontificem quam minimum fieri potest, voluisse derogare Tridentino: sic enim seruabitur in quantum fieri potest, matura deliberatio ante renunciationem in eo decreto petita.

Tandem circa hanc solemnitate id obseruandum est, si nouitius ante finem anni religionem desereret siue tacita, siue non facta renunciatione, atque iterum penitentiam ductus redeat, renunciationem illam, quæ egressu irrita facta fuerat, minimè conualescere: id enim nullo iure cauetur, sicut nec computatur illud nouitiatum tempus. Quare sicut nouitiatum inchoandum est, vt probauimus lib. 5. huius operis. cap. 4. num. 31. ita tempus illius renunciationis inchoandum est, & solo bimeltri ante professionem finito anno nouitiatum faciendam debet fieri. Si tamen absolute nouitiatum anno egredere nouitius, indigeret noua renunciatione, quia prior illa, etsi legitimum tempus facta, corruit egressu, ac proinde repetenda est, vt valeat. Sicut autem non requiritur nouus annus nouitiatum, sed potest statim legitime profiteri, vt probauimus eodem cap. ita poterit statim atque ingressus fuerit hanc facere, siue differatur professio, siue non.